

Ispitivanje
zrakopropusnosti

ZAKON O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA - pročišćeni tekst -

(NN 69/99, NN 151/03, NN 157/03 - ispravak, NN 100/04, NN 87/09, NN 88/10, NN 61/11, NN 25/12, NN 136/12, NN 157/13, NN 152/14, NN 98/15, NN 44/17, NN 90/18, NN 32/20, NN 62/20, NN 117/21; stupio na snagu 30. 10.2021.)

Thorium Academy je online servis za stručna usavršavanja inženjera odobrena od strane MPGI.

Stručna usavršavanja se ne odvijaju na određeni dan i datum, već su **trajno dostupna za pohađanje**.

Pohađanjem stručnih usavršavanja možete ispuniti obaveze propisane Pravilnikom.

Dostupna su stručna usavršavanja za:

- ovlaštene arhitekta, ovlaštene inženjere građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike.
- energetske certifikatore

Informacije: thorium.software@gmail.com

Naziv: „Upotreba obnovljivih izvora energije i najnovijih tehnologija za smanjenje emisija CO2 u zgradarstvu i ispunjenje temeljnih zahtjeva na građevinu“

Mjesto održavanja: Internet aplikacija Thorium.Academy

Namijenjeno: Ovlaštenim arhitektima, ovlaštenim inženjerima građevinarstva, ovlaštenim inženjerima strojarstva i ovlaštenim inženjerima elektrotehnike

Sat	Sponzor edukacije	Tema	Područje	Vrednovanje - školski sat
1		Dizalice topline - pogled kroz tehničku regulativu	Tehnička regulativa	1
2		Najnovija rješenja s dizalicama topline	Stručni dio	1
3		Biomasa - pogled kroz tehničku regulativu	Tehnička regulativa	1
4		Najnovija rješenja s kotlovima na biomasu	Stručni dio	1
5		Kondenzacijski kotlovi - pogled kroz tehničku regulativu	Tehnička regulativa	1
6		Najnovija rješenja s kondenzacijskim kotlovima	Stručni dio	1
7		Energetska učinkovitost, praćenje, mjerenje i verifikacija ušteda - pogled kroz tehničku regulativu	Tehnička regulativa	1
8		Primjer tvrtke E.G.O. Elektrokomponente d.o.o. - ugradnja sustava povrata energije na kompresorima	Stručni dio	1
9		Zakonodavni okvir: Priprema tehnološke vode	Tehnička regulativa	1
10		Obrađena voda za termotehničke instalacije (TTI)	Stručni dio	1
11		Zakonodavni okvir: OIE i Sunčeva energija	Tehnička regulativa	1
12		Kolektorski i Fotonaponski sustavi	Stručni dio	1
13		Zaštita od buke i zračni sustavi	Tehnička regulativa	1
14		Proizvodnja buke u sustavima ventilacije	Stručni dio	1
15		Woux - pomoćna energija termotehničkom sustavu - Pumpe - Utjecaj na nZeb uvjete	Tehnička regulativa	1

16		Najnovija tehnička rješenja - pumpe	Stručni dio	1
17		Energetska efikasnost u Zgradarstvu - SAUZ	Tehnička regulativa	1
18		Određivanje energetske značajke u zgradama i razred sustav automatizacije u zgradarstvu	Stručni dio	1
19		Zakonodavni okvir: Ekološki dizajn ventilacijskih jedinica	Tehnička regulativa	1
20		Najnovije ECO tehnologije ventilacijskih sustava	Stručni dio	1
21		Zaštita od požara – ventilacijski sustavi	Tehnička regulativa	1
22		Osnove ventilacija garaža sa primjerima iz prakse	Stručni dio	1

Predavač:

Tihomir Rengel, dipl.ing.stroj.

Gosti predavači:

- Ivan Poropat, dipl.ing.stroj.
- Marijo Vagner, ing.stroj.
- Ante Ćurko, dipl.ing.stroj.
- Dražen Lisjak, ing.stroj.
- Miroslav Hećimović, dipl.ing.stroj.
- Goran Budimlija, dipl.ing.stroj.
- mr.sc. Tomislav Stašić, dipl.ing.stroj.
- Marijo Mavračić
- Ivor Pavić, mag.geol.
- Vladimir Turina, dipl.ing.stroj.
- Stjepan Mikleušević
- Vedran Kren, dipl.ing.stroj.
- Miroslav Lugarić, ing.stroj.
- Damir Digula, dipl.ing.stroj.
- Zdenko Vašatko, dipl.ing.stroj.
- Željko Špiljar, dipl.ing.stroj.

Suglasnost MPGI za provedbu predanog plana i programa je objavljena na [ovom linku](#).

Nositelj programa: Energetsko efikasni dizajn j.d.o.o.

Odgovorna osoba za provedbu programa stručnog usavršavanja:

Dario Ilija Rendulić

Mob: 095 8 70 50 70

Email: direndulic@gmail.com

SADRŽAJ:

I. OPĆE ODREDBE	10
Članak 1.	10
Članak 1.a	10
Članak 2.	10
Članak 3.	11
Članak 4.	11
Članak 5.	11
Članak 6.	11
II. VRSTE KULTURNIH DOBARA.....	13
1. Nepokretna kulturna dobra	13
Članak 7.	13
2. Pokretna kulturna dobra	14
Članak 8.	14
3. Nematerijalna kulturna dobra	14
Članak 9.	14
III. USPOSTAVLJANJE ZAŠTITE NAD KULTURNIM DOBROM.....	15
1. Preventivna zaštita	15
Članak 10.	15
Članak 11.	15
2. Utvrđivanje svojstva kulturnoga dobra	15
Članak 12.	15
3. Kulturna dobra od nacionalnog značenja	16
Članak 13.	16
4. Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske	16
Članak 14.	16
Članak 15.	17
5. Zaštita dobara od lokalnog značenja	17
Članak 17.	17
IV. OBVEZE I PRAVA VLASNIKA KULTURNOGA DOBRA	17
1. Vlasništvo na kulturnom dobru	17
Članak 18.	17
Članak 19.	18
Članak 19.a	18
Članak 19.b	18
2. Obveze vlasnika kulturnoga dobra	19
Članak 20.	19
Članak 21.	19
Članak 22.	19
Članak 23.	19
3. Prava vlasnika kulturnoga dobra	20
Članak 24.	20

Članak 25.	20
Članak 26.	20
4. Ograničenja prava vlasništva na kulturnom dobru	20
Članak 27.	20
Članak 28.	20
Članak 29.	21
a) Ograničenja posjeda kulturnoga dobra	21
Članak 30.	21
Članak 31.	21
Članak 32.	22
Članak 33.	22
b) Ograničenja uporabe kulturnoga dobra	23
Članak 34.	23
Članak 35.	23
c) Ograničenja u prometu kulturnih dobara	23
Članak 36.	23
Članak 37.	24
Članak 37.a	24
Članak 38.	25
Članak 39.	25
Članak 40.	25
d) Izvlaštenje kulturnoga dobra	25
Članak 41.	25
5. Pokriće troškova za otklanjanje štete na kulturnom dobru	26
Članak 43.	26
6. Koncesije i koncesijska odobrenja na kulturnim dobrima	26
Članak 43.a	26
Članak 43.b	27
Članak 43.c	28
Članak 43.d	28
Članak 43.f	29
Članak 43.h	29
Članak 43.i	29
Koncesijska odobrenja	29
Članak 43.j	29
Članak 43.k	30
V. MJERE ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNIH DOBARA	30
1. Istraživanje kulturnih dobara	30
Članak 44.	30
Članak 45.	30
Članak 46.	30
Članak 47.	31

Članak 48.	31
Članak 49.	32
Članak 50.	32
2. Dokumentiranje i praćenje stanja kulturnih dobara	32
Članak 51.	32
Članak 52.	32
Članak 53.	33
3. Označivanje kulturnog dobra.....	33
Članak 54.	33
4. Utvrđivanje sustava mjera zaštite za kulturno dobro.....	33
Članak 55.	33
a) Utvrđivanje sustava mjera zaštite za nepokretno kulturno dobro	33
Članak 56.	33
Članak 57.	34
Članak 58.	34
b) Utvrđivanje sustava mjera zaštite za pokretno kulturno dobro	34
Članak 59.	34
5. Utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra	34
Članak 60.	34
Članak 61.	34
Članak 61.a	35
Članak 61.b	36
6. Prethodno odobrenje za radove na kulturnom dobru.....	36
Članak 62.	36
Članak 63.	37
Članak 64.	37
7. Prethodno odobrenje za obavljanje djelatnosti u nepokretnom kulturnom dobru.....	38
Članak 65.	38
8. Odobrenje za izradu replike kulturnoga dobra	38
Članak 66.	38
9. Izvoz i iznošenje kulturnih dobara.....	38
Članak 67.	38
Članak 68.	39
Članak 69.	39
10. Uvoz i unošenje kulturnih dobara	39
Članak 70.	39
10.a Povrat kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja država članica	
Europske unije.....	40
Članak 70.a	40
Članak 70.b	40
Članak 70.c.....	41
Članak 70.d	41

Članak 70.e	41
10.b Povrat kulturnih dobara nezakonito odnesenih iz Republike Hrvatske u države članice	
Europske unije.....	43
Članak 70.f.....	43
11. Zaštita ugroženog kulturnoga dobra	43
Članak 71.	43
Članak 72.	43
12. Hitne mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra	43
Članak 73.	43
Članak 74.	44
13. Zaštita kulturnih dobara u izvanrednim okolnostima.....	44
Članak 75.	44
Članak 76.	45
14. Plan upravljanja kulturnim dobrom	45
Članak 76.a	45
15. Provedba izvršenja.....	46
Članak 76.b	46
VI. OBAVLJANJE POSLOVA NA ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA	46
1. Poslovi na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara	46
Članak 77.	46
Članak 78.	47
Članak 79.	47
2. Inspekcijski poslovi	47
Članak 80.	47
Članak 81.	48
Članak 82.	48
Članak 83.	48
Članak 84.	48
Članak 85.	49
Članak 86.	49
Članak 87.	50
Članak 88.	50
Članak 89.	50
Članak 90.	51
Članak 91.	51
Članak 92.	51
3. Ustanove za zaštitu i čuvanje kulturnih dobara	51
Članak 94.	51
a) Restauratorske ustanove	51
Članak 95.	51
Članak 96.	52
b) Muzeji, arhivi i druge ustanove u kulturi.....	52

Članak 97.	52
Članak 98.	52
Članak 99.	52
Članak 99.a	53
4. Specijalizirane pravne i fizičke osobe	53
Članak 100.	53
Članak 100.a	54
Članak 101.	54
5. Nadzor nad prometom pokretnim kulturnim dobrima.....	54
Članak 101.a	54
Članak 101.b	55
VII. HRVATSKO VIJEĆE ZA KULTURNA DOBRA	55
Članak 102.	55
Članak 103.	55
Članak 104.	55
Članak 105.	56
Članak 106.	56
Članak 107.	56
VIII. FINANCIRANJE ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNIH DOBARA	56
1. Osiguranje sredstava za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.....	56
Članak 108.	56
Članak 109.	56
Članak 110.	57
Članak 111.	57
2. Proračunski prihodi po osnovi uporabe kulturnih dobara	57
Članak 114.	57
Članak 114.a	58
Članak 114.b	59
Članak 114.c	59
IX. PREKRŠAJNE ODREDBE	60
Članak 115.	60
Članak 116.	61
Članak 117.	62
Članak 118.	62
Članak 119.	63
X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	63
Članak 120.	63
Članak 121.	63
Članak 122.	64
Članak 123.	64
Članak 124.	64
Članak 125.	64

Članak 126.	64
Članak 127.	65
Članak 19. iz NN 151/03	65
Članak 20. iz NN 151/03	65
Članak 24. iz NN 87/09.....	65
Članak 6. iz NN 88/10	65
Članak 18. iz NN 66/11.....	65
Članak 19. iz NN 66/11.....	65
Članak 20. iz NN 66/11.....	66
Članak 4. iz NN 25/12	66
Članak 5. iz NN 25/12	66
Članak 20. iz NN 136/12.....	66
Članak 3. iz NN 157/13	66
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 152/14	66
Članak 30.	66
Članak 31.	66
Članak 33.	67
Članak 34.	67
Članak 3. iz NN 98/15	67
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 44/17	67
Članak 12.	67
Članak 13.	67
Članak 14.	67
Članak 15.	68
Članak 16.	68
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 90/18	68
Članak 14.	68
Članak 15.	68
Članak 2. iz NN 32/20	68
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 62/20	69
Članak 24.	69
Članak 25.	69
Članak 26.	69
Članak 27.	69
Članak 9. iz NN 117/21.....	69
Članak 10. iz NN 117/21.....	69
Članak 11. iz NN 117/21.....	69
NN 157/03. - ISPRAVAK	70
Obrazac SR.....	70

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju vrste kulturnih dobara, uspostavljanje zaštite nad kulturnim dobrom, obveze i prava vlasnika kulturnih dobara, mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, obavljanje upravnih i inspekcijskih poslova, rad i djelokrug Hrvatskog vijeća za kulturna dobra, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i druga pitanja u svezi sa zaštitom i očuvanjem kulturnih dobara.

Članak 1.a

Ovim Zakonom osigurava se provedba sljedećih akata Europske unije:

- Uredba Vijeća (EZ) br. 116/2009 od 18. prosinca 2008. o izvozu kulturnih dobara (Kodificirana verzija) (SL L 39, 10. 2. 2009.),
- Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1081/2012 od 9. studenoga 2012. za potrebe Uredbe Vijeća (EZ) br. 116/2009 o izvozu kulturnih dobara (SL L 324, 22. 11. 2012.),
- Uredba (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2008/49/EZ (»Uredba IMI«), Tekst značajan za EGP (SL L 316, 14. 11. 2012.),
- Uredba (EU) 2019/880 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o unosu i uvozu kulturnih dobara (SL L 151, 7. 6. 2019., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2019/880).

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (preinaka) (SL L 159, 28. 5. 2014.) kako je izmijenjena Ispravkom Direktive 2014/60/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice i o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 147, 12. 6. 2015.).

Članak 2.

Kulturna dobra od interesa su za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu.

Kulturna dobra i sva preventivno zaštićena dobra sukladno ovome Zakonu predstavljaju nacionalno blago.

Kulturna dobra u smislu ovoga Zakona jesu:

- pokretne i nepokretne stvari od umjetničkoga, povijesnoga, paleontološkoga, arheološkoga, antropološkog i znanstvenog značenja,
- arheološka nalazišta i arheološke zone, krajolici i njihovi dijelovi koji svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru, a imaju umjetničku, povijesnu i antropološku vrijednost,

- nematerijalni oblici i pojave čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti kao i dokumentacija i bibliografska baština i
- zgrade, odnosno prostori u kojima se trajno čuvaju ili izlažu kulturna dobra i dokumentacija o njima.

Članak 3.

Kulturna dobra bez obzira na vlasništvo, preventivnu zaštitu ili registraciju uživaju zaštitu prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 4.

Vlasnici i nositelji prava na kulturnom dobru, te drugi imatelji kulturnoga dobra odgovorni su za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara prema odredbama ovoga Zakona.

Za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, za određivanje mjera zaštite i nadzor nad njihovim provođenjem, u sklopu svoga djelokruga skrbe i odgovorna su tijela državne uprave, tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave u području kulture, prostornog planiranja i uređenja prostora, zaštite okoliša, graditeljstva, stambenog i komunalnog gospodarstva, turizma, financija, unutarnjih poslova i pravosuđa sukladno zakonu i drugim propisima.

Svi su građani dužni skrbiti o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te prijaviti nadležnom tijelu dobro za koje se predmnijeva da ima svojstvo kulturnoga dobra.

Članak 5.

Svrha je zaštite kulturnih dobara:

- zaštita i očuvanje kulturnih dobara u neokrnjenom i izvornom stanju, te prenošenje kulturnih dobara budućim naraštajima,
- stvaranje povoljnijih uvjeta za opstanak kulturnih dobara i poduzimanje mjera potrebnih za njihovo redovito održavanje,
- sprječavanje svake radnje kojom bi se izravno ili neizravno mogla promijeniti svojstva, oblik, značenje i izgled kulturnog dobra i time ugroziti njegova vrijednost,
- sprječavanje protupravnog postupanja i protupravnog prometa kulturnim dobrima te nadzor nad izvozom, iznošenjem, uvozom i unošenjem kulturnih dobara,
- uspostavljanje uvjeta da kulturna dobra prema svojoj namjeni i značenju služe potrebama pojedinca i općem interesu.

Članak 6.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

1. zaštita kulturnog dobra jest poglavito provedba mjera zaštite pravne i stručne naravi propisanih odredbama ovoga Zakona, a sukladnih pravilima konzervatorske struke,
2. očuvanje kulturnoga dobra jest provedba mjera zaštite i očuvanja radi produženja trajanja spomeničkih svojstava kulturnoga dobra,
3. čuvanje kulturnoga dobra je sustavno praćenje stanja kulturnoga dobra i osiguravanje njegove zaštite od svakog ugrožavanja toga dobra ili njegovih spomeničkih svojstava, kao i svake druge protupravne ili neovlaštene uporabe,
4. održavanje kulturnoga dobra je sustavno praćenje stanja kulturnoga dobra te poduzimanje mjera i radova nužnih za očuvanje spomeničkih svojstava, cjelovitosti i namjene kulturnoga dobra,
5. kulturno-povijesnom cjelinom smatra se naselje ili dio naselja, kao i područje, koji su zaštićeni kao kulturno dobro,
6. građevina arheološkog značenja je građevina ili dio građevine koja čini jednu funkcionalnu cjelinu i nalazi se ispod površine zemlje,
7. arheološki park je istraženo, zaštićeno i prezentirano arheološko nalazište ili njegov dio koji uključuje informativno-didaktičke sastavnice prezentacije i interpretacije u cilju podizanja svijesti o važnosti arheološke baštine,
8. kontaktna zona je područje koje okružuje kulturno dobro upisano u Listu svjetske baštine ili u Listu ugrožene svjetske baštine i za koje se određuju mjere radi osiguranja zaštite vrijednosti kulturnog dobra,
9. nositelj prava na kulturnom dobru smatra se osim vlasnika i nositelj drugih stvarnih i obveznih prava na kulturnom dobru,
10. imatelj kulturnoga dobra jest svaka osoba koja na bilo koji način i po bilo kojoj osnovi drži kulturno dobro,
11. sustav mjera zaštite kulturnoga dobra jest ukupnost svih zaštitnih mjera utvrđenih radi potpune zaštite i očuvanja pojedinoga kulturnog dobra,
12. nadležno tijelo je Konzervatorski odjel ministarstva nadležnog za kulturu na čijem se području kulturno dobro nalazi, a za područje Grada Zagreba Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode u Zagrebu.
13. konzervatorski elaborat je stručni dokument koji se izrađuje za potrebe složenijih zahvata na kulturnom dobru zaštićenom posebnim rješenjem, koji mogu utjecati na tehničko stanje odnosno svojstva kulturnog dobra, te za postojeću građevinu ili planiranu izgradnju unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline na lokaciji koja je od interesa za očuvanje svojstva kulturo-povijesne cjeline,
14. konzervatorska podloga je stručna dokumentacija koja sadrži grafički i tekstualni dio, a obuhvaća identifikaciju, analizu stanja, valorizaciju i mjere očuvanja kulturno-povijesnih vrijednosti na području obuhvata.

15. kulturni predmet je predmet koji je kategoriziran ili definiran od strane države članice Europske unije, prije ili nakon njegova nezakonitog iznošenja s državnog područja te države članice, kao dio »nacionalnog blaga koje ima umjetničku, povijesnu ili arheološku vrijednost« prema nacionalnom zakonodavstvu ili u okviru administrativnih postupaka, a u smislu članka 36. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
16. nezakonito iznesen kulturni predmet s državnog područja države članice Europske unije je kulturni predmet:
  - (a) iznesen s državnog područja države članice kršenjem njezinih propisa o zaštiti nacionalnog blaga ili kršenjem Uredbe (EZ) br. 116/2009 ili
  - (b) koji nije vraćen nakon isteka roka zakonitog privremenog iznošenja ili bilo koje kršenje nekog drugog uvjeta kojim se uređuje takvo privremeno iznošenje,
17. država članica Europske unije koja je zatražila povrat kulturnog predmeta je država članica s čijeg je državnog područja kulturni predmet nezakonito iznesen,
18. država članica Europske unije od koje se traži povrat kulturnog predmeta je država članica na čijem se državnom području nalazi kulturni predmet nezakonito iznesen s državnog područja druge države članice Europske unije,
19. povrat kulturnog predmeta je fizički povrat kulturnog predmeta na državno područje države članice Europske unije koja je zatražila povrat,
20. samostalni posjednik kulturnog predmeta je osoba koja za vlastiti račun izvršava faktičnu vlast na kulturnom predmetu,
21. nesamostalni posjednik kulturnog predmeta je osoba koja za treću osobu izvršava faktičnu vlast na kulturnom predmetu,
22. javne zbirke su zbirke koje su u skladu sa zakonodavstvom države članice Europske unije definirane kao javne i koje su u vlasništvu te države članice, lokalnog ili područnog tijela u toj državi članici ili institucije koja se nalazi na državnom području te države članice, pod uvjetom da je takva institucija u vlasništvu države članice ili lokalnog ili područnog tijela ili je u znatnoj mjeri od njih financirana.

II. VRSTE KULTURNIH DOBARA

1. Nepokretna kulturna dobra

Članak 7.

Nepokretno kulturno dobro može biti:

- grad, selo, naselje ili njegov dio,
- građevina ili njezini dijelovi, te građevina s okolišem,
- elementi povijesne opreme naselja,
- memorijalno područje, mjesto, spomenik i obilježje u svezi s povijesnim događajima i osobama,
- arheološko nalazište i arheološka zona, uključujući i podvodna nalazišta i zone,
- područje i mjesto s etnološkim i toponimskim sadržajima,

- krajolik ili njegov dio koji sadrži povijesno karakteristične strukture, koje svjedoče o čovjekovoj nazočnosti u prostoru,
- vrtovi, perivoji i parkovi,
- tehnički objekt s uređajima i drugi slični objekti.

2. Pokretna kulturna dobra

Članak 8.

Pokretno kulturno dobro može biti:

- zbirka predmeta u muzejima, galerijama, knjižnicama i drugim ustanovama, kao i u drugim pravnim osobama te državnim i upravnim tijelima uključujući i kod fizičkih osoba,
- crkveni inventar i predmeti,
- arhivska građa, zapisi, dokumenti, pisma i rukopisi,
- filmovi,
- arheološki nalazi,
- antologijska djela likovnih i primijenjenih umjetnosti i dizajna,
- etnografski predmeti,
- stare i rijetke knjige, novac, vrijednosni papiri, poštanske marke i druge tiskovine,
- dokumentacija o kulturnim dobrima,
- kazališni rekviziti, skice, kostimi i sl.,
- uporabni predmeti (namještaj, odjeća, oružje i sl.), prometna i prijevozna sredstva i uređaji, predmeti koji su značajna svjedočanstva razvitka znanosti i tehnologije te
- druge pokretne stvari od umjetničkoga, povijesnoga, paleontološkoga, arheološkoga, antropološkoga i znanstvenog značaja.

3. Nematerijalna kulturna dobra

Članak 9.

Nematerijalno kulturno dobro mogu biti razni oblici i pojave duhovnog stvaralaštva što se prenose predajom ili na drugi način, a osobito:

- jezik, dijalekti, govori i toponimika, te usmena književnost svih vrsta,
- folklorno stvaralaštvo u području glazbe, plesa, predaje, igara, obreda, običaja, kao i druge tradicionalne pučke vrednote,
- tradicijska umijeća i obrti.

Očuvanje nematerijalnih kulturnih dobara provodi se izradbom i čuvanjem zapisa o njima, kao i poticanjem njihova prenošenja i njegovanja u izvornim i drugim sredinama.

III. USPOSTAVLJANJE ZAŠTITE NAD KULTURNIM DOBROM

1. Preventivna zaštita

Članak 10.

Za dobra za koja se predmnijeva da imaju svojstvo kulturnoga dobra može se kao privremeno donijeti rješenje o preventivnoj zaštiti. Rješenje o preventivnoj zaštiti donosi nadležno tijelo prema mjestu gdje se dobro nalazi, a može ga donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Rješenjem o preventivnoj zaštiti utvrđuje se predmet preventivne zaštite i rok na koji se određuje.

Rok na koji se određuje preventivna zaštita računa se do donošenja rješenja iz članka 12. ovoga Zakona, ali ne može biti dulji od četiri godine u neprekinutom trajanju, osim za arheološka i podvodna arheološka nalazišta u slučaju kojih ne može biti dulji od šest godina u neprekinutom trajanju od dana donošenja rješenja o preventivnoj zaštiti.

Trajanje preventivne zaštite ne može se produljiti nakon isteka rokova propisanih stavkom 3. ovoga članka.

Ako po proteku roka propisanog stavkom 3. ovoga članka ne bude doneseno rješenje kojim se utvrđuje svojstvo kulturnoga dobra rješenje o preventivnoj zaštiti prestaje važiti.

Rješenjem kojim se uspostavlja preventivna zaštita nad nekretninama obvezno se utvrđuju granice dobra na koje se odnosi preventivna zaštita.

Žalba na rješenje o preventivnoj zaštiti ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 11.

Na dobro koje je preventivno zaštićeno primjenjuje se ovaj Zakon i svi propisi koji se odnose na kulturna dobra.

Dobro iz stavka 1. ovoga članka upisuje se u Listu preventivno zaštićenih dobara koja je posebni dio Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Registar).

2. Utvrđivanje svojstva kulturnoga dobra

Članak 12.

Svojstvo kulturnoga dobra, na temelju stručnog vrednovanja, utvrđuje ministarstvo nadležno za kulturu rješenjem koje može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka za nepokretno kulturno dobro obvezno se utvrđuju granice kulturnoga dobra koje se zaštićuje, a dostavlja se nadležnom katastru i općinskom sudu radi zabilježbe u katastru i zemljišnoj knjizi svojstva kulturnoga dobra na katastarskim česticama utvrđenim ovim rješenjem te lučkoj kapetaniji kada se rješenje o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra odnosi na podvodno arheološko nalazište.

Iznimno od stavka 2. ovoga članka, granice kulturnog krajolika mogu se odrediti opisno (vodotoci, ceste, pruge i drugo) kada je to provedivo u prostornom planu, granice podvodnih arheoloških nalazišta georeferenciranim točkama/koordinatama, a granice podmorskih arheoloških nalazišta georeferentnim točkama u WGS 84 koordinatnom sustavu, o čemu se rješenje dostavlja katastru.

Rješenjem iz stavka 1. određuje se sustav mjera zaštite kulturnoga dobra i obveza upisa kulturnoga dobra u Registar, Listu zaštićenih kulturnih dobara.

Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja. Rješenje o žalbi donosi Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona.

3. Kulturna dobra od nacionalnog značenja

Članak 13.

Kulturna dobra za koja se utvrdi da su od najvećega nacionalnog značenja za Republiku Hrvatsku upisuju se u posebni dio Registra, Listu kulturnih dobara nacionalnoga značenja.

Postupak vrednovanja kulturnih dobara iz stavka 1. ovoga članka obavlja posebno stručno povjerenstvo od pet članova koje imenuje ministar kulture iz reda istaknutih stručnjaka za kulturnu baštinu.

Na temelju stručnog nalaza, povjerenstvo iz stavka 2. ovoga članka predlaže ministru kulture donošenje rješenja.

Rješenjem iz stavka 3. ovoga članka određuje se sustav mjera zaštite kulturnoga dobra.

Žalba na rješenje iz stavka 3. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja. Rješenje o žalbi donosi Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona.

4. Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske

Članak 14.

Kulturna dobra upisuju se u Registar.

Registar je javna knjiga koju vodi ministarstvo nadležno za kulturu.

Inventarne knjige javnih muzeja i katalozi javnih knjižnica i knjižnica u sastavu pravnih osoba kojima su osnivači Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe u njihovu pretežitom vlasništvu sastavni su dio Registra.

Ministar kulture pravilnikom propisuje oblik, sadržaj i način vođenja Registra.

Članak 15.

Ako kulturno dobro izgubi svojstva radi kojih je zaštićeno, ministarstvo nadležno za kulturu donijet će rješenje o prestanku svojstva kulturnoga dobra, na temelju kojega će se kulturno dobro brisati iz Registra.

Rješenje iz stavka 1. ovoga članka ministarstvo nadležno za kulturu donosi uz prethodno mišljenje Hrvatskoga vijeća za kulturna dobra.

Rješenje kojim se utvrđuje prestanak svojstva nepokretnog kulturnoga dobra obvezno se dostavlja nadležnom katastru i sudu radi brisanja zabilježbe u zemljišnim knjigama.

Rješenje o prestanku svojstva kulturnoga dobra koje se odnosi na podvodno arheološko nalazište dostavlja se i nadležnoj lučkoj kapetaniji.

5. Zaštita dobara od lokalnog značenja

Članak 17.

Dobro za koje prema odredbama ovoga Zakona nije utvrđeno da je pod zaštitom kao kulturno dobro predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine može proglasiti zaštićenim, ako se nalazi na njihovu području.

Tijelo iz stavka 1. ovoga članka svojom će odlukom odrediti dobro koje proglašava zaštićenim, a način njegove zaštite utvrdit će uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela, te osigurati uvjete i sredstva potrebna za provedbu odluke.

Odluku iz stavka 1. ovoga članka donositelj je dužan dostaviti ministarstvu nadležnom za kulturu.

IV. OBVEZE I PRAVA VLASNIKA KULTURNOGA DOBRA

1. Vlasništvo na kulturnom dobru

Članak 18.

Za nepokretno i pokretno kulturno dobro mora biti utvrđen vlasnik.

Ako kulturno dobro nema vlasnika ili se on ne može utvrditi ili je nepoznat ili kulturno dobro ostane bez vlasnika, vlasnikom postaje Republika Hrvatska.

Članak 19.

Dobro za koje se predmnijeva da ima svojstva kulturnoga dobra, a nalazi se ili se nađe u zemlji, moru ili vodi, vlasništvo je Republike Hrvatske.

Osoba koja smatra da ima pravo vlasništva na dobru iz stavka 1. ovoga članka može kod nadležnog suda podići tužbu radi utvrđivanja prava vlasništva.

Na nađeno dobro primjenjuju se propisi o nalazu blaga.

Članak 19.a

Građevina arheološkog značenja od interesa za Republiku Hrvatsku koja se nalazi ispod površine zemlje i čini jednu funkcionalnu cjelinu prema ovom Zakonu nije povezana s katastarskim česticama koje se nalaze iznad nje, javno je dobro u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvu Republike Hrvatske, što se utvrđuje rješenjem ministarstva nadležnog za kulturu.

Kada se građevina iz stavka 1. ovoga članka proteže ispod jedne ili više katastarskih čestica, opis javnog dobra u općoj uporabi provest će se za cijelu građevinu.

Građevina iz stavka 1. ovoga članka može se ustupiti na upravljanje i korištenje jedinicama lokalne i/ili jedinicama područne (regionalne) samouprave na čijem se području nalazi, na njihov zahtjev.

Dostava rješenja iz stavka 1. ovoga članka obavlja se objavom na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za kulturu.

Dostava rješenja iz stavka 1. ovoga članka smatra se obavljenom istekom osmoga dana od dana objave na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za kulturu.

Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se tijelu nadležnom za katastar i nadležnom općinskom sudu radi provedbe u zemljišnoj knjizi.

Odredbe ovoga članka primjenjuju se i na rudarske i slične objekte.

Članak 19.b

Građevina iz članka 19.a stavka 1. ovoga Zakona upisuje se na temelju rješenja iz članka 19.a stavka 1. ovoga Zakona kao posebno zemljišnoknjižno tijelo u posjedovnici novog zemljišnoknjižnog uloška, koji se radi toga osniva, uz naznaku brojeva zemljišnoknjižnih čestica ispod kojih se građevina nalazi.

U vlastovnicu zemljišnoknjižnog uloška iz stavka 1. ovoga članka upisuje se javno dobro u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvu Republike Hrvatske uz opis pravne osobe kojoj je ono dano na upravljanje i korištenje.

Odredbe ovoga članka primjenjuju se i na rudarske i slične objekte.

2. Obveze vlasnika kulturnoga dobra

Članak 20.

Vlasnik kulturnoga dobra obavezan je:

- postupati s kulturnim dobrom s dužnom pažnjom, a osobito ga čuvati i redovito održavati;
- provoditi mjere zaštite utvrđene ovim Zakonom i drugim propisima,
- o svim promjenama na kulturnom dobru, oštećenju ili uništenju, te o nestanku ili krađi kulturnoga dobra, odmah, a najkasnije sljedećeg dana obavijestiti nadležno tijelo,
- dopustiti stručna i znanstvena istraživanja, tehnička i druga snimanja, kao i provedbu mjera tehničke zaštite,
- omogućiti dostupnost kulturnoga dobra javnosti,
- očuvati cjelovitost zaštićene zbirke pokretnih kulturnih dobara,
- izvršavati sve druge obveze propisane ovim Zakonom i drugim propisima.

Članak 21.

Nadležno tijelo utvrđuje mjere zaštite kulturnog dobra rješenjem. Ako vlasnik ne provede mjeru propisanu rješenjem u utvrđenom roku, tu će mjeru provesti nadležno tijelo na trošak vlasnika.

Nadležno tijelo rješenjem utvrđuje obvezu vlasnika na naknadu troškova i visinu troškova izvršenja takve mjere.

Žalba na rješenje iz stavka 1. i stavka 2. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 22.

Troškove u svezi s očuvanjem i održavanjem kulturnoga dobra, te provedbom mjera tehničke zaštite snosi vlasnik kulturnoga dobra.

Ako održavanje kulturnoga dobra ili radovi na njegovu popravku, konzerviranju ili provedbi mjera tehničke zaštite zahtijevaju izvanredne troškove koji premašuju redovite troškove održavanja i prihode ili druge koristi koje vlasnik ima od kulturnoga dobra, vlasnik ima pravo podnijeti zahtjev za naknadu izvanrednih troškova.

Izvanredne troškove iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje rješenjem ministarstvo nadležno za kulturu, a sredstva se osiguravaju u državnom proračunu.

Članak 23.

Odredbe članka 20., 21. i 22. ovoga Zakona odnose se i na nositelja prava na kulturnom dobru, kao i na drugog imatelja kulturnoga dobra.

3. Prava vlasnika kulturnoga dobra

Članak 24.

Prava vlasnika kulturnoga dobra, pored prava utvrđena posebnim zakonom i uz ograničenja ovim Zakonom jesu:

- pravo na naknadu radi ograničenja prava vlasništva na kulturnom dobru pod uvjetima propisanim ovim Zakonom,
- pravo na porezne i carinske povlastice prema posebnom zakonu,
- pravo na stručnu pomoć nadležnog tijela radi pravilne zaštite i očuvanja kulturnoga dobra na način propisan ovim Zakonom.

Članak 25.

Vlasnik kulturnoga dobra ima pravo na naknadu radi ograničenja prava vlasništva prema odredbama ovoga Zakona i na oslobođenja i povlastice propisane posebnim zakonom ako postupuje sukladno odredbama ovoga Zakona i provodi mjere zaštite koje odredi ministarstvo nadležno za kulturu, odnosno nadležno tijelo.

Članak 26.

Nadležno tijelo vlasniku, nositelju prava na kulturnom dobru i drugom imatelju kulturnoga dobra na njihovo traženje daje besplatni stručni savjet u svezi s provedbom mjera zaštite i očuvanja kulturnoga dobra.

Stručni savjet iz stavka 1. ovoga članka nadležno tijelo dužno je dati u hitnim slučajevima, odnosno kad prijete izravna opasnost od oštećivanja kulturnoga dobra, odmah, a najkasnije 3 dana od dana podnošenja pisanog zahtjeva.

4. Ograničenja prava vlasništva na kulturnom dobru

Članak 27.

Vlasništvo na kulturnom dobru može se prema posebnom zakonu ograničiti radi zaštite i očuvanja kulturnoga dobra u slučajevima utvrđenim ovim Zakonom.

Vlasništvo na kulturnom dobru može se ograničiti glede posjeda, uporabe i prometa kulturnim dobrom.

Na kulturnom dobru može se provesti izvlaštenje i uspostaviti založno pravo.

Članak 28.

Posjed kulturnoga dobra može se ograničiti radi:

- dokumentiranja i istraživanja kulturnoga dobra,
- provedbe mjera zaštite i očuvanja kulturnoga dobra,
- omogućavanja dostupnosti kulturnoga dobra javnosti.

Uporaba kulturnoga dobra može se ograničiti radi sprječavanja promjene namjene kojom se kulturno dobro dovodi u izravnu opasnost.

Ograničenja prometa kulturnim dobrima jesu:

- posebne obveze prodavatelja kulturnog dobra, posrednika u kupoprodaji kulturnoga dobra i kupca,
- pravo prvokupa,
- obveza povrata proračunskih sredstava uložениh u zaštitu i očuvanje kulturnoga dobra prije njegove prodaje,
- ograničavanje uvoza, unošenja, izvoza i iznošenja kulturnog dobra.

Članak 29.

Odredbe članka 27. do 36. ovoga Zakona na odgovarajući se način odnose i na nositelja prava na kulturnom dobru, kao i na drugog imatelja kulturnoga dobra.

a) Ograničenja posjeda kulturnoga dobra

Članak 30.

Vlasnik kulturnoga dobra mora omogućiti istraživanje i dokumentiranje kulturnoga dobra, kao i provođenje mjera zaštite i očuvanja kulturnoga dobra osobi koja za to ima odobrenje nadležnog tijela.

Za ograničenja iz stavka 1. ovoga članka vlasnik nema pravo na naknadu, osim u slučajevima kad dokaže da je zbog toga pretrpio štetu.

Članak 31.

Kad nadležno tijelo utvrdi da vlasnik ne postupa sukladno odredbama ovoga Zakona ili ne postupa s dužnom pažnjom, te prijete opasnost od oštećivanja ili uništenja kulturnoga dobra, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik na čijem se području kulturno dobro nalazi na prijedlog nadležnog tijela dužno je imenovati kulturnom dobru privremenog skrbnika.

Nadležno tijelo može predložiti imenovanje privremenog skrbnika i u slučaju ostavinskog ili drugog postupka predmet kojeg je kulturno dobro.

Rješenjem o imenovanju privremenog skrbnika utvrđuju se njegova prava i obveze.

Privremeni skrbnik je dužan za račun i na trošak vlasnika poduzimati mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje mu odredi nadležno tijelo.

Naknadu za rad privremenog skrbnika, kao i troškove provedenih mjera zaštite kulturnoga dobra rješenjem utvrđuje gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik iz stavka 1. ovoga članka, a dužan ih je podmiriti vlasnik.

Za osiguranje naplate troškova skrbništva koji su podmireni iz proračuna Grada Zagreba, gradskog odnosno općinskog proračuna, osniva se zakonsko založno pravo u korist Grada Zagreba, grada ili općine koji su podmirili troškove.

Gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik iz stavka 1. ovoga članka na prijedlog nadležnog tijela donijet će rješenje o prestanku skrbništva kada prestanu razlozi radi kojih je bilo uvedeno.

Članak 32,

Kad vlasnik privremeno napusti kulturno dobro tako da postoji neposredna opasnost od njegova oštećenja ili uništenja, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik ili općinski načelnik iz članka 31. ovoga Zakona na čijem se području nalazi kulturno dobro dužno je bez odgađanja postupiti sukladno članku 31. ovoga Zakona.

Smatrat će se da je vlasnik privremeno napustio kulturno dobro ako je njegovo boravište nepoznato, a nema ovlaštenog zastupnika, te nadležno tijelo nije u mogućnosti obavijestiti ga o njegovim obvezama u roku od šest mjeseci od dana pokušaja prve dostave pismena.

Kad vlasnik trajno napusti kulturno dobro ono postaje vlasništvo Republike Hrvatske.

Smatrat će se da je vlasnik trajno napustio kulturno dobro ako je njegovo boravište nepoznato, a nema ovlaštenog zastupnika, te svoje obveze ne izvršava deset godina od dana donošenja rješenja o skrbništvu.

Članak 33.

Vlasnik kulturnoga dobra dužan je privremeno dati u posjed pokretno kulturno dobro radi njegova izlaganja, odnosno omogućiti posjećivanje nepokretnog kulturnoga dobra radi razgledavanja.

Na prijedlog organizatora izlaganja ili posjećivanja nadležno tijelo može rješenjem naložiti vlasniku privremeno davanje u posjed kulturnoga dobra.

Žalba na rješenje iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Vlasnik i organizator izlaganja, odnosno posjećivanja, sklopit će ugovor, kojim se pored ostalih ugovornih obveza utvrđuje način postupanja kulturnim dobrom i davanje jamstva za slučaj oštećenja, uništenja, krađe ili nestanka kulturnoga dobra, kao i obveza osiguranja kulturnoga dobra kod osiguravajućeg društva.

Vlasnik kulturnoga dobra može tražiti da procjenu vrijednosti obavi nadležno tijelo.

Sve troškove u svezi s izlaganjem, odnosno posjećivanjem kulturnoga dobra dužan je podmiriti organizator, ako ugovorom sklopljenim između vlasnika kulturnoga dobra i organizatora nije drukčije utvrđeno.

b) Ograničenja uporabe kulturnoga dobra

Članak 34.

Namjenu i način uporabe nepokretnoga kulturnoga dobra rješenjem utvrđuje nadležno tijelo, a po prethodno pribavljenom mišljenju gradonačelnika Grada Zagreba, gradonačelnika, odnosno općinskog načelnika.

Namjenu i način uporabe može nadležno tijelo utvrditi i za pokretno kulturno dobro kad ocijeni da je to potrebno.

Članak 35.

Za promjenu namjene kulturnoga dobra vlasnik je dužan prethodno ishoditi odobrenje nadležnog tijela.

Ako vlasnik uporabi kulturno dobro protivno namjeni, te zbog toga nastane šteta na kulturnom dobru, nadležno tijelo može obvezati rješenjem vlasnika da štetu otkloni povratom kulturnoga dobra u prijašnje stanje, ako je to moguće.

Žalba na rješenje iz stavka 2. ovog članka ne odgađa izvršenje rješenja.

c) Ograničenja u prometu kulturnih dobara

Članak 36.

Prodavatelj kulturnog dobra, kao i posrednik u kupoprodaji kulturnog dobra obavezan je kupcu:

- dati na znanje da je predmet kupoprodaje kulturno dobro zaštićeno prema odredbama ovoga Zakona,
- predočiti dokaz o vlasništvu kulturnog dobra,
- predočiti isrpave o odricanju od prava prvokupa prema ovom Zakonu.

Kupac kulturnog dobra dužan je obavijestiti nadležno tijelo na području gdje će se kupljeno kulturno dobro nalaziti.

Članak 37.

Vlasnik koji namjerava prodati kulturno dobro zaštićeno posebnim rješenjem ili kulturno dobro unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline upisane u Listu svjetske baštine ili Listu ugrožene svjetske baštine dužan ga je prije prodaje istodobno ponuditi Republici Hrvatskoj, županiji, Gradu Zagrebu, gradu ili općini na čijem se području to kulturno dobro nalazi, navodeći cijenu i druge uvjete prodaje.

Prvenstvo u ostvarenju prava prvokupa ima grad ili općina u odnosu na županiju i Grad Zagreb, pa Republika Hrvatska.

Republika Hrvatska, županija, Grad Zagreb, grad ili općina mora se očitovati o toj ponudi u roku od 60 dana od dana primitka pisane ponude.

Ako se pravna osoba iz stavka 3. ovoga članka ne namjerava koristiti svojim pravom prvokupa, dužna je u roku od 30 dana od dana primitka ponude o tome obavijestiti druge pravne osobe koje imaju pravo prvokupa i vlasnika.

Nakon isteka roka iz stavka 3. ovoga članka vlasnik može kulturno dobro prodati drugoj osobi uz cijenu koja ne može biti niža od cijene navedene u ponudi i pod uvjetima koji za kupca nisu povoljniji od uvjeta sadržanih u ponudi iz stavka 1. ovoga članka.

Ovlaštenici prava prvokupa iz stavka 1. ovoga članka mogu donijeti odluku da se u određenom razdoblju ili za određena kulturna dobra neće koristiti pravom prvokupa. Ova odluka objavljuje se na mrežnim stranicama ovlaštenika.

Članak 37.a

U slučaju kada se kulturno dobro prodaje na aukciji organizator aukcije dužan je obavijestiti ovlaštenike prava prvokupa iz članka 37. ovoga Zakona 30 dana prije održavanja aukcije o svim početnim uvjetima prodaje kulturnoga dobra putem aukcije, te o mjestu i vremenu održavanja aukcijske prodaje.

Predstavnik ovlaštenika prava prvokupa iz članka 37. ovoga Zakona može iskoristiti pravo prvokupa sukladno ovom Zakonu nakon utvrđivanja prodajne cijene kulturnoga dobra na aukciji, a najkasnije do okončanja aukcijske prodaje.

Organizator aukcijske prodaje dužan je nakon utvrđivanja cijene za kulturno dobro koje je bilo predmet aukcije, zatražiti od prisutnih predstavnika ovlaštenika iz članka 37. ovoga Zakona očitovanje o korištenju prava prvokupa.

Članak 38.

Pravne osobe iz članka 37. stavka 1. ovoga Zakona imaju pravo prvokupa i u slučaju ovršne prodaje kulturnoga dobra i to prema uvjetima ponude u postupku ovrhe koja je najpovoljnija za vlasnika kulturnoga dobra.

Osoba koja provodi postupak ovršne prodaje kulturnoga dobra dužna je obavijestiti pravne osobe iz članka 37. stavka 1. ovoga Zakona da je određena prisilna prodaja, te dostaviti pisane uvjete ponude utvrđene za prodaju kulturnoga dobra.

Članak 39.

Ako vlasnik proda kulturno dobro protivno odredbama ovoga Zakona, pravna osoba iz članka 37. stavka 1. ovoga Zakona može podnijeti tužbu sudu za poništenje ugovora o kupoprodaji. Tužba se može podnijeti i kad ugovor nije sklopljen u pisanom obliku.

Tužba iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti u roku od 90 dana od dana saznanja da je sklopljen ugovor o kupoprodaji, ali najkasnije u roku od 5 godina od dana sklapanja ugovora.

Pravna osoba iz članka 37. stavka 1. ovoga Zakona ima pravo na poništenje ugovora samo ako njezin zastupnik pred sudom izjavi da kupuje kulturno dobro po cijeni i uvjetima pod kojima je prodano.

Članak 40.

Ako vlasnik prodaje kulturno dobro u roku od pet godina računajući od dana ulaganja sredstava iz državnog proračuna u zaštitu, očuvanje i obnovu kulturnog dobra, dužan je prije prodaje vratiti iznos uložених sredstava uplatom u korist državnog proračuna.

d) Izvlaštenje kulturnoga dobra

Članak 41.

Smatra se da postoji interes Republike Hrvatske za izvlaštenje kulturnoga dobra:

- ako prijete opasnost od oštećenja ili uništenja kulturnog dobra, a vlasnik kulturnoga dobra nema mogućnosti ili interesa osigurati provedbu svih određenih mjera zaštite i očuvanja,
- ako se na drugi način ne može osigurati obavljanje arheoloških istraživanja i iskopavanja ili provedba mjera tehničke zaštite na kulturnom dobru,
- ako na drugi način nije moguće osigurati dostupnost kulturnog dobra za javnost.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka Vlada Republike Hrvatske može donijeti odluku o utvrđivanju interesa Republike Hrvatske za izvlaštenje kulturnog dobra u slučaju koji nije utvrđen stavkom 1. ovoga članka.

Izvlaštenje može biti potpuno ili nepotpuno. Radi izvlaštenja kulturnoga dobra mogu se provesti pripremne radnje i privremeno uzimanje u posjed sukladno propisima o izvlaštenju. Postupak za izvlaštenje pokreće se na prijedlog nadležnog tijela. Izvlaštenje kulturnog dobra provodi se na način propisan zakonom kojim se uređuje izvlaštenje.

5. Pokriće troškova za otklanjanje štete na kulturnom dobru

Članak 43.

Vlasnik, nositelj prava na kulturnom dobru i drugi imatelj kulturnoga dobra dužan je nadoknaditi štetu na kulturnom dobru koja je prouzročena radnjama protivnim odredbama ovoga zakona.

Nadležno će tijelo rješenjem obvezati osobu iz stavka 1. ovoga članka da štetu u određenom roku otkloni povratom u prijašnje stanje, ako je to moguće.

Ako osoba iz stavka 1. ovoga članka ne otkloni štetu u roku koji mu je odredilo rješenjem nadležno tijelo, to će se rješenje prisilno izvršiti.

Žalba na rješenje iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Ako nije moguće otkloniti štetu na kulturnom dobru povratom u prijašnje stanje, nadležno će tijelo pokrenuti sudski postupak za naknadu štete.

6. Koncesije i koncesijska odobrenja na kulturnim dobrima

Članak 43.a

Koncesijom se stječe pravo na gospodarsko korištenje nepokretnoga kulturnog dobra ili pravo obavljanja gospodarskih djelatnosti u vezi s nepokretnim kulturnim dobrom koje je u vlasništvu Republike Hrvatske, županije, Grada Zagreba, grada ili općine.

Koncesija iz stavka 1. ovoga članka smatra se koncesijom za gospodarsko korištenje nepokretnog kulturnog dobra u smislu Zakona o koncesijama. Ova koncesija obuhvaća pravo građenja i pravo služnosti kada je ono potrebno radi provedbe određenog projekta sukladno ugovoru o koncesiji.

Na pitanja koncesije koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o koncesijama.

Ako je prije utvrđivanja svojstva kulturnoga dobra ili preventivno zaštićenog dobra započet postupak radi davanja koncesije ili osnivanja prava građenja, prava služnosti, odnosno davanja u zakup prema posebnom propisu, neće se provoditi postupak davanja koncesije prema ovome Zakonu, pod uvjetom da se koncesionar, nositelj prava građenja, ovlaštenik prava služnosti ili zakupoprimac obveže na provedbu uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove

provedbe. U vezi s pridržavanjem uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i posljedica kršenja tih uvjeta odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 43.f i 43.i ovoga Zakona.

Ako kulturno dobro čini dio određenog projekta zajedno s drugom nekretninom na kojoj se treba osnovati pravo građenja, pravo služnosti ili nekretninu treba dati u zakup prema posebnom propisu, za kulturno dobro se neće provoditi postupak davanja koncesije prema ovome Zakonu te se može provesti postupak osnivanja prava građenja, prava služnosti, odnosno davanja u zakup prema posebnom propisu, pod uvjetom da se nositelj prava građenja, ovlaštenik prava služnosti, odnosno zakupoprimac obveže na provedbu uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove provedbe. U vezi s pridržavanjem uvjeta zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i posljedica kršenja tih uvjeta odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 43.f i 43.i ovoga Zakona.

Članak 43.b

Koncesija se daje na temelju provedenoga javnog prikupljanja ponuda.

Za kulturna dobra u vlasništvu Republike Hrvatske obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje ministarstvo nadležno za kulturu, a za kulturna dobra u vlasništvu županije, Grada Zagreba, grada ili općine obavijest o namjeri davanja koncesije objavljuje nadležno tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine.

Obavijest o namjeri davanja koncesije pored podataka propisanih zakonom kojim se uređuju koncesije mora sadržavati i uvjete zaštite i očuvanja kulturnih dobara koje utvrđuje nadležno tijelo te način njihove provedbe od strane koncesionara.

Za kulturno dobro ili kulturna dobra koja čine dio određenog projekta za čiju se provedbu daje koncesija prema odredbama ovoga Zakona i/ili posebnog zakona sporazumom između davatelja koncesije se može utvrditi da postupak davanja koncesije, uključivo sklapanje jedinstvenog ugovora o koncesiji, provede jedan od davatelja koncesije kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti provedbe određenog projekta, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Iznimno, koncesija se može dati na zahtjev u skladu s ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuju koncesije i zakonom kojim se uređuju strateški investicijski projekti Republike Hrvatske.

Uvjeti zaštite i očuvanja kulturnih dobara sastavni su dio odluke o davanju koncesije i ugovora o koncesiji.

Koncesija se daje na određeno vrijeme, ali ne dulje od 99 godina.

Koncesije se upisuju u Upisnik koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu i u Registar koncesija koji vodi ministarstvo nadležno za financije.

Ministar kulture pravilnikom propisuje sadržaj i način vođenja Upisnika koncesija.

Uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i način njihove provedbe za kulturno dobro na pomorskom dobru utvrđuje nadležno tijelo prije objave obavijesti o namjeri davanja koncesije na pomorskom dobru sukladno zakonu kojim se uređuje pomorsko dobro.

Uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra i način njihove provedbe za kulturno dobro unutar zaštićenih područja prirode utvrđuje nadležno tijelo prije objave obavijesti o namjeri davanja koncesije sukladno zakonu kojim se uređuje zaštita prirode.

Članak 43.c

Odluka o davanju koncesije, pored podataka propisanih Zakonom o koncesijama, sadrži osobito:

- kulturno dobro na koje se koncesija odnosi,
- uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra koje je utvrdilo nadležno tijelo te način njihove provedbe od strane koncesionara,
- namjenu i vrijeme trajanja koncesije uz prethodno pribavljenu suglasnost nadležnoga tijela.

Odluku o davanju koncesije za kulturna dobra u vlasništvu Republike Hrvatske donosi ministarstvo nadležno za kulturu (davatelj koncesije).

Za kulturna dobra u vlasništvu županije, Grada Zagreba, grada ili općine odluku o davanju koncesije donosi nadležno tijelo županije, Grada Zagreba, grada ili općine (davatelj koncesije).

Članak 43.d

Na osnovi odluke o davanju koncesije davatelj koncesije i odabrani najpovoljniji ponuditelj sklapaju ugovor o koncesiji koji mora biti u skladu s ovim Zakonom i Zakonom o koncesijama.

Visina naknade za koncesiju utvrđuje se ovisno o namjeni, opsegu i visini potrebnih ulaganja, pogodnostima i materijalnim učincima koji se postižu koncesijom, ograničenjima kojima je podvrgnut koncesionar propisanim uvjetima zaštite i očuvanja kulturnih dobara te drugim mjerilima i tržišnim uvjetima koje utvrđuje davatelj koncesije kao i kriterijima propisanim Zakonom o koncesijama.

Ako koncesija obuhvaća pravo građenja i pravo služnosti sukladno ugovoru o koncesiji, smatra se da naknada utvrđena za koncesiju obuhvaća naknadu za osnivanje prava građenja i prava služnosti, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Članak 43.f

Ugovor o koncesiji prestaje važiti uz uvjete koji su propisani Zakonom o koncesijama ili ako promjenom režima zaštite i očuvanja kulturnog dobra za koje je dana koncesija nastanu razlozi koji sprječavaju davanje, odnosno korištenje koncesije na kulturnom dobru.

Članak 43.h

Za koncesiju koju daje ministarstvo nadležno za kulturu naknada se plaća u korist državnog proračuna, a za koncesiju koju daje nadležno tijelo grada, Grada Zagreba, županije ili općine naknada se uplaćuje u korist njihova proračuna.

Članak 43.i

Koncesionar je dužan poduzimati mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra na način i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i na temelju njega donesenim propisima.

Ako u tijeku trajanja koncesije na kulturnom dobru nastaju promjene zbog kojih je potrebno ograničiti opseg i trajanje koncesije, te način njezinog provođenja, koncesionar je dužan poduzeti sve radnje i mjere koje mu naloži nadležno tijelo.

Koncesijska odobrenja

Članak 43.j

Javna ustanova koja upravlja nepokretnim kulturnim dobrom može za obavljanje gospodarskih djelatnosti ili za korištenje kulturnoga dobra kojim upravlja, dati koncesijsko odobrenje.

Koncesijsko odobrenje može se dati za obavljanje djelatnosti kojom se ne sprječava provedba mjera zaštite i očuvanja kulturnoga dobra. Koncesijsko odobrenje daje se najduže na pet godina.

Korisnik koncesijskog odobrenja dužan je prije zaključenja ugovora o koncesijskom odobrenju osigurati odgovarajuća jamstva glede provedbe mjera zaštite i očuvanja kulturnog dobra.

Na osnovi odluke o koncesijskom odobrenju zaključuje se ugovor o koncesijskom odobrenju.

Koncesijsko odobrenje javna ustanova daje uz prethodnu suglasnost nadležnoga tijela. Koncesijsko odobrenje mora sadržavati uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra što ih utvrđuje nadležno tijelo.

Naknada za koncesijska odobrenja prihod su javne ustanove koja upravlja kulturnim dobrom.

Članak 43.k

Za donošenje odluka o koncesijskom odobrenju duljem od 30 dana, raspisuje se javni natječaj. Natječaj raspisuje javna ustanova koja upravlja kulturnim dobrom.

V. MJERE ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNIH DOBARA

1. Istraživanje kulturnih dobara

Članak 44.

Zbog stvaranja uvjeta za zaštitu i očuvanje kulturnog dobra, poduzimaju se u svezi s tim istraživanja kulturnoga dobra.

Nadležno će tijelo rješenjem obustaviti svaku radnju na kulturnom dobru i u neposrednoj blizini nepokretnog kulturnoga dobra, ako bi se time onemogućilo daljnje istraživanje kulturnog dobra, a time i mogućnost određivanja sustava mjera njegove zaštite.

Žalba na rješenje iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Istraživanja kulturnoga dobra iz stavka 1. ovoga članka mogu obavljati pravne i fizičke osobe ako ispunjavaju posebne uvjete i imaju odobrenje nadležnog tijela.

Posebne uvjete iz stavka 4. ovoga članka propisuje ministar kulture.

Članak 45.

Ako se pri izvođenju građevinskih ili bilo kojih drugih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla, na kopnu, u vodi ili moru naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležno tijelo.

Po primitku obavijesti iz stavka 1. ovoga članka, a najdulje u roku od tri dana od primitka obavijesti nadležno će tijelo, ako to ocijeni potrebnim, rješenjem odrediti mjere osiguranja i zaštite nalazišta i nalaza, a može donijeti i rješenje o privremenoj obustavi daljnjih radova.

Žalba na rješenje iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Za vrijeme privremene obustave radova po rješenju iz stavka 2. ovoga članka investitor može podnijeti zahtjev nadležnom tijelu za odobrenje nastavka radova.

Članak 46.

Rješavajući po zahtjevu investitora iz članka 45. stavka 4. nadležno tijelo može:

- odbiti zahtjev i trajno obustaviti radove na tom nalazištu,
- dopustiti nastavak radova uz određivanje mjera zaštite arheološkog nalazišta,
- dopustiti nastavak radova određivanjem konzervatorskih uvjeta, odnosno izmijeniti rješenje o prethodnom odobrenju.

U slučajevima iz članka 45. stavka 1. ovoga Zakona troškove arheološkog iskapanja i istraživanja, te troškove preventivnog konzerviranja pokretnih arheoloških nalaza, kao i troškove konzerviranja nalazišta snosi investitor.

Članak 47.

Arheološka iskapanja i istraživanja mogu se obavljati samo na temelju odobrenja koje rješenjem daje nadležno tijelo.

Zabranjuje se pregled arheoloških zona, arheoloških nalazišta (lokaliteta) i područja pojedinačnih arheoloških nalaza uključujući i podvodne zone i nalazišta, zaštićenih u skladu s ovim Zakonom, detektorima za metal ili drugim sličnim uređajima u svrhu pronalaženja arheoloških nalaza, bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela.

Odobrenje iz stavka 1. ovoga članka može se izdati samo pravnim i fizičkim osobama koje ispunjavaju uvjete stručne osposobljenosti za obavljanje takvih radova, te ako su osigurana potrebna materijalna i tehnička sredstva za obavljanje radova, konzerviranje nalaza, uređenje i predstavljanje nalazišta i nalaza.

Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka određuje se područje na kojem se mogu izvoditi radovi, opseg i vrsta radova, uvjeti pod kojima se mogu izvoditi, kao i rok za izvođenje radova, mjesto pohrane pokretnog arheološkog materijala i rok u kojem se nadležnom tijelu treba obvezno podnijeti izvještaj o izvršenim radovima.

O mjestu pohrane arheoloških nalaza odlučuje ministarstvo nadležno za kulturu na prijedlog Hrvatskog vijeća za kulturna dobra i Hrvatskoga muzejskog vijeća.

Članak 48.

Ako se izvode arheološka iskapanja i istraživanja bez odobrenja ili protivno uvjetima utvrđenim u rješenju o odobrenju, nadležno će tijelo donijeti rješenje o privremenoj obustavi radova na nalazištu sve dok se ne otklone uočeni nedostaci, a protiv izvođača radova nadležno će tijelo podnijeti zahtjev za pokretanje kaznenog postupka. Rješenje o privremenoj obustavi radova nadležno tijelo može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Žalba na rješenje iz stavka 1. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 49.

Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuju arheološka iskapanja i istraživanja primjenjuju se i na podvodna arheološka istraživanja.

Ministar kulture sukladno odredbama Pomorskog zakonika propisuje uvjete i način obavljanja arheoloških istraživanja, te postupak i način izdavanja dopuštenja za obavljanje podvodnih aktivnosti u unutarnjim morskim vodama, teritorijalnom moru Republike Hrvatske, zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske i epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske u područjima gdje se nalaze kulturna dobra.

Nadzor nad obavljanjem podvodnih aktivnosti iz stavka 2. ovoga članka provode ministarstvo nadležno za kulturu, lučka kapetanija, ministarstvo nadležno za unutarnje poslove i Obalna straža Republike Hrvatske.

Članak 50.

Lučka kapetanija prije izdavanja dozvole za vađenje potonulih stvari mora pribaviti mišljenje nadležnog tijela da se ne radi o vađenju potonulih stvari koje imaju ili za koje se predmnijeva da imaju svojstvo kulturnog dobra.

2. Dokumentiranje i praćenje stanja kulturnih dobara

Članak 51.

Za sva kulturna dobra nadležno tijelo izrađuje dokumentaciju radi njihove zaštite i očuvanja.

Ministar kulture propisuje nužnu razinu dokumentacije i dokumentacijske standarde za pojedine vrste kulturnih dobara, te uvjete, način i postupak za njeno čuvanje i korištenje.

Članak 52.

Dokumentacija o kulturnom dobru može se dati na korištenje u službene svrhe, za znanstveno istraživanje i u publicističke svrhe, za potrebe nastave i izlaganja, te u druge opravdane svrhe.

Na korištenje se u načelu daju samo snimci dokumentacije koji se izrađuju na trošak tražitelja.

Iznimno od stavka 2. ovoga članka, državnim tijelima ili ako to zahtijevaju znanstvene potrebe može se na određeno vrijeme posuditi izvorna dokumentacija uz obvezu čuvanja, te izradu zaštitnog snimka na trošak tražitelja i uz druge uvjete propisane aktom iz članka 51. stavka 2. ovoga Zakona.

Odobrenje za korištenje dokumentacije o kulturnim dobrima daje nadležno tijelo, a za posudbu izvorne dokumentacije ministar kulture.

Članak 53.

Nadležno tijelo stalno prati stanje kulturnih dobara.

Stanje kulturnog dobra nadležno tijelo utvrđuje najmanje jedanput u pet godina.

Podaci o stanju kulturnog dobra unose se u informacijski sustav kulturne baštine koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu, a koji je povezan u informacijski sustav sukladno propisu kojim se uređuje prostorno uređenje.

3. Označivanje kulturnog dobra

Članak 54.

Sva nepokretna kulturna dobra, kao i objekte u kojima su smještene zbirke kulturnih dobara (muzeji, arhivi, galerije i dr.) nadležno tijelo dužno je označiti posebnim oznakama koje propisuje ministar kulture.

4. Utvrđivanje sustava mjera zaštite za kulturno dobro

Članak 55.

Za kulturna dobra nadležno tijelo utvrđuje sustav mjera zaštite prema ovom Zakonu i pravilniku koji donosi ministar kulture.

Za nepokretna kulturna dobra iz članka 71. ovoga Zakona sustav mjera zaštite obuhvaća i kontaktnu zonu kulturnog dobra.

Pravilnikom iz stavka 1. ovoga članka uređuje se sadržaj sustava mjera zaštite za kulturna dobra te stupnjevi zaštite za nepokretna kulturna dobra.

a) Utvrđivanje sustava mjera zaštite za nepokretno kulturno dobro

Članak 56.

Dokumenti prostornog uređenja, ovisno o vrsti i području obuhvata, obavezno sadrže podatke iz konzervatorske podloge sa sustavom mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara koja se nalaze na području obuhvata plana.

Konzervatorsku podlogu utvrđuje nadležno tijelo za područje obuhvata prostornog plana, a ona sadrži opće i posebne uvjete zaštite i očuvanja kulturnoga dobra, kao i granice kontaktne zone kulturnoga dobra te način zaštite u području kontaktne zone.

U slučaju kad nadležno tijelo nije utvrdilo konzervatorsku podlogu, dužno je na zahtjev nositelja izrade prostornog plana utvrditi sustav mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara koja se nalaze na području obuhvata prostornog plana, uključujući i granice kontaktne zone kulturnoga dobra te način zaštite na području kontaktne zone.

Dokument prostornog uređenja može se donijeti samo uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela kojim se potvrđuje da je sukladan konzervatorskoj podlozi ili utvrđenom sustavu mjera zaštite prema stavku 2. ovoga članka. Nadležno se tijelo dužno pisano očitovati u roku od 15 dana od zatražene suglasnosti, a ako to ne učini smatrat će se da je suglasnost dana.

Članak 57.

Radi zaštite i očuvanja kulturno-povijesne cjeline obvezno se izrađuje konzervatorska podloga za područje te cjeline, a koja uključuje i područje kontaktne zone iz članka 55. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 58.

Ako u obavljanju poslova iz članka 56. i 57. ovoga Zakona dođe do spora između nadležnog tijela i tijela nadležnih za izradbu i donošenje dokumenata prostornog uređenja, odluku o načinu rješavanja prijepora donosi Vlada Republike Hrvatske.

b) Utvrđivanje sustava mjera zaštite za pokretno kulturno dobro

Članak 59.

Za pokretna kulturna dobra nadležno tijelo utvrđuje sustav mjera zaštite koji sadrži opće i posebne uvjete za očuvanje, održavanje i namjenu pokretnoga kulturnog dobra.

5. Utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnoga dobra

Članak 60.

Za zahvate na nepokretnom kulturnom dobru, kao i na području unutar granica kulturnog dobra za koje se prema posebnom propisu izdaje lokacijska dozvola, nadležno tijelo na zahtjev upravnog tijela, odnosno tijela državne uprave nadležnog za izdavanje lokacijske dozvole u svrhu izrade idejnog projekta, a prije pokretanja postupka za izdavanje lokacijske dozvole, utvrđuje posebne uvjete zaštite kulturnog dobra.

Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se rješenjem ako je predloženi zahvat suprotan utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnog dobra ili svrsi zaštite kulturnog dobra propisanoj ovim Zakonom ili je odbijeno izdavanje potvrde konzervatorskog elaborata iz članka 61.a stavka 1. ovoga Zakona.

Posebni uvjeti iz stavka 1. ovoga članka utvrđeni u svrhu izrade idejnog projekta mogu se koristiti za izradu glavnog projekta potrebnog za izdavanje građevinske dozvole.

Članak 61.

Za poduzimanje radnji na nepokretnom kulturnom dobru, kao i na području unutar granica kulturnog dobra za koje se prema posebnom propisu izdaje građevinska dozvola nadležno tijelo na zahtjev

upravnog tijela, odnosno tijela državne uprave nadležnog za izdavanje građevinske dozvole u svrhu izrade glavnog projekta, a prije pokretanja postupka za izdavanje građevinske dozvole, utvrđuje posebne uvjete zaštite kulturnog dobra.

Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se rješenjem ako su predložene radnje suprotne utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnog dobra ili svrsi zaštite kulturnog dobra propisanoj ovim Zakonom ili je odbijeno izdavanje potvrde konzervatorskog elaborata iz članka 61.a stavka 1. ovoga Zakona.

Posebni uvjeti zaštite kulturnog dobra koji su utvrđeni u svrhu izrade idejnog projekta mogu se koristiti za izradu glavnog projekta potrebnog za izdavanje građevinske dozvole.

U svrhu utvrđivanja usklađenosti glavnog projekta s posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra, odnosno posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra određenim lokacijskom dozvolom, nadležno tijelo na traženje upravnog tijela, odnosno tijela državne uprave nadležnog za izdavanje građevinske dozvole po službenoj dužnosti u postupku izdavanja građevinske dozvole izdaje potvrdu glavnog projekta koji je izrađen u skladu s posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra, odnosno posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra određenim lokacijskom dozvolom.

Ako glavni projekt iz stavka 4. ovoga članka nije usklađen s izdanim posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra, zahtjev za izdavanje potvrde odbija se rješenjem.

U postupku utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra propisanom ovim člankom i člankom 60. ovoga Zakona nadležno tijelo, upravno tijelo i tijelo državne uprave nadležno za izdavanje lokacijske odnosno građevinske dozvole komuniciraju elektroničkim putem primjenom elektroničkog programa »eDozvola«.

Posebni uvjeti utvrđeni u postupku iz stavka 6. ovoga članka utvrđuju se kao elektroničke isprave.

Članak 61.a

Nadležno tijelo ovlašteno je radi utvrđivanja posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra iz članka 60. stavka 1. i članka 61. stavka 1. ovoga Zakona zatražiti izradu konzervatorskog elaborata za složenije zahvate na kulturnom dobru za koje je potrebno provesti prethodno istraživanje i/ili procjenu utjecaja na kulturno dobro.

Složeniji zahvat u smislu stavka 1. ovoga članka je zahvat koji se odnosi na više razvojnih povijesnih slojeva građevine (građevinskih i stilskih) koji nisu vidljivi u zatečenom stanju ili se radi o zahvatu na građevini izvedenoj složenom primjenom više različitih materijala, a što nije dokumentirano radi zaštite i očuvanja kulturnog dobra u skladu s ovim Zakonom.

Konzervatorski elaborat iz stavka 1. ovoga članka koji su izradile ovlaštene specijalizirane pravne i/ili fizičke osobe iz članka 100. ovoga Zakona potvrđuje nadležno tijelo.

Ako je konzervatorski elaborat iz stavka 1. ovoga članka suprotan utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnog dobra ili svrsi zaštite kulturnog dobra propisanoj ovim Zakonom, zahtjev za izdavanje potvrde konzervatorskog elaborata odbija se rješenjem.

Članak 61.b

Za građenje jednostavnih i drugih građevina i radove unutar kulturno-povijesne cjeline, na pojedinačnom kulturnom dobru, kao i na području unutar granica kulturnog dobra koji se obavljaju na temelju glavnog projekta, a za koje sukladno propisu kojim se uređuje gradnja nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu, na zahtjev upravnog tijela, odnosno tijela državne uprave iz članka 61. stavka 1. ovoga Zakona prije započinjanja radova nadležno tijelo izdaje posebne uvjete zaštite kulturnog dobra.

Zahtjev za utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra iz stavka 1. ovoga članka odbit će se rješenjem ako su predloženi radovi u suprotnosti s utvrđenim mjerama zaštite i očuvanja kulturnog dobra ili svrhom zaštite kulturnog dobra propisanom ovim Zakonom.

Za građenje i radove iz stavka 1. ovoga članka, na zahtjev upravnog tijela odnosno tijela državne uprave putem kojeg je zatraženo utvrđivanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra, nadležno tijelo prije započinjanja radova izdaje potvrdu kojom utvrđuje da je glavni projekt u skladu s ovim Zakonom glede pitanja u vezi s kojima su utvrđeni posebni uvjeti zaštite kulturnog dobra.

Ako glavni projekt iz stavka 3. ovoga članka nije usklađen s izdanim posebnim uvjetima, zahtjev za izdavanje potvrde odbija se rješenjem.

Za građenje i radove iz stavka 1. ovoga članka koji se ne obavljaju na temelju glavnog projekta investitor je dužan prije započinjanja radova pribaviti prethodno odobrenje nadležnog tijela.

6. Prethodno odobrenje za radove na kulturnom dobru

Članak 62.

Radnje koje bi mogle narušiti cjelovitost i/ili prouzročiti promjene na pokretnom kulturnom dobru ili na nepokretnom kulturnom dobru, kao i na području unutar granica kulturnoga dobra koje se prema posebnom propisu ne smatraju građenjem, izuzev onih iz članka 61.b stavka 3. ovoga Zakona koje se poduzimaju na temelju glavnog projekta, mogu se poduzimati uz prethodno odobrenje nadležnog tijela. Nadležno tijelo ovlašteno je prije izdavanja prethodnog odobrenja prema potrebi utvrditi posebne uvjete zaštite kulturnoga dobra.

Kao radnje iz stavka 1. ovoga članka smatraju se osobito: građenje i radovi iz članka 61.b stavka 5 ovoga Zakona, konzerviranje, restauriranje, premještanje kulturnoga dobra i drugi slični radovi, rad industrijskih i drugih postrojenja i radilišta, sanacija i adaptacija kulturnoga dobra u smislu ovoga

Zakona, kao i građenje ostalih jednostavnih i drugih građevina i radova na području na kojem se nalazi kulturno dobro.

Ministar kulture pravilnikom propisuje dokumentaciju koju je podnositelj dužan priložiti zahtjevu za prethodno odobrenje.

O zahtjevu za prethodno odobrenje iz stavka 1. ovoga članka nadležno tijelo odlučuje rješenjem.

Izdavanje prethodnog odobrenja ne znači da je utvrđeno da su za obavljanje radnji iz stavka 1. ovoga članka ispunjeni uvjeti propisani posebnim propisom, već da su navedene radnje u skladu s posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra prema ovom Zakonu.

Žalba na rješenje iz stavka 4. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Prethodno odobrenje iz stavka 1. ovoga članka prestaje važiti istekom roka od tri godine računajući od dana pravomoćnosti prethodnog odobrenja.

Članak 63.

Građevna dozvola može se izdati samo ako postoji konačno rješenje iz članka 62. ovoga Zakona.

U slučajevima kada prema Zakonu o gradnji nije potrebna građevna dozvola, gradnja se ne može započeti bez konačnog rješenja iz članka 62. ovoga Zakona.

Članak 64.

Iznimno od članka 62. ovoga Zakona, nepokretno kulturno dobro zaštićeno posebnim rješenjem, građevina unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline ili njihov dio može se ukloniti kada se utvrdi da se radi o dotrajalosti ili većim oštećenjima kojima je izravno ugrožena stabilnost građevine ili njezina dijela, te one neposredno prijete sigurnosti, zdravlju ljudi i drugim zgradama ili stabilnosti tla na okolnom području, a ta se prijetnja ne može na drugi način otkloniti.

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, za uklanjanje nepokretnoga kulturnog dobra zaštićenog posebnim rješenjem ili njegova dijela nadležno tijelo može izdati suglasnost samo uz prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatskog vijeća za kulturna dobra.

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, suglasnost za uklanjanje građevine unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline ili njezina dijela izdaje nadležno tijelo, uz prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatskog vijeća za kulturna dobra kada se radi o visoko valoriziranim građevinama ili njihovu dijelu.

Nadležno tijelo može izdati suglasnost za uklanjanje kada je nepokretno kulturno dobro, građevina unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline ili njihov dio oštećen ili uništen zbog nastanka izvanrednih okolnosti što predstavlja neposrednu prijetnju sigurnosti, zdravlju ljudi i drugim zgradama ili stabilnosti tla na okolnom području, a ta se prijetnja ne može na drugi način otkloniti.

Iznimno od stavka 4. ovoga članka, bez suglasnosti nadležnog tijela obavlja se uklanjanje nepokretnoga kulturnog dobra, građevine unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline ili njihova dijela prema propisima kojima je ovlast za uklanjanje dana tijelu državne uprave nadležnom za građevinsku inspekciju.

U slučaju iz stavka 5. ovoga članka, nadležno tijelo, prije uklanjanja, obavlja prema potrebi dokumentiranje nepokretnoga kulturnog dobra, građevine unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline ili njihova dijela.

7. Prethodno odobrenje za obavljanje djelatnosti u nepokretnom kulturnom dobru

Članak 65.

Pravne i fizičke osobe ne smiju započeti obavljanje gospodarske djelatnosti u prostoru koji se nalazi unutar nepokretnog kulturnog dobra ili zaštićene kulturno-povijesne cjeline bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela.

Odobrenje iz stavka 1. ovog članka potrebno je i za svaku promjenu namjene poslovnog prostora, odnosno promjenu djelatnosti.

8. Odobrenje za izradu replike kulturnoga dobra

Članak 66.

Pod replikom kulturnoga dobra podrazumijeva se svaki oponašak kulturnoga dobra ili njegovoga prepoznatljivog dijela bez obzira na mjerilo izrade u odnosu na izvorik.

Odobrenje za izradu replike iz stavka 1. ovoga članka rješenjem daje nadležno tijelo na zahtjev osobe koja će izraditi repliku.

Rješenjem iz stavka 2. ovoga članka nadležno će tijelo odrediti uvjete za izradu replike, kao i uvjete za stavljanje replike u promet.

9. Izvoz i iznošenje kulturnih dobara

Članak 67.

Kulturna dobra, kao i sva preventivno zaštićena dobra predstavljaju nacionalno blago te nije dopušten njihov trajni, vremenski neograničen izvoz i iznošenje iz Republike Hrvatske.

Pod izvozom kulturnih dobara iz Republike Hrvatske podrazumijeva se izvoz u treće zemlje izvan carinskog područja Europske unije, a pod iznošenjem kulturnih dobara iz Republike Hrvatske podrazumijeva se iznošenje u države članice Europske unije.

Članak 68.

Kulturno dobro može se privremeno izvesti i iznijeti iz Republike Hrvatske radi izlaganja, ekspertiza, obavljanja radova na zaštiti i očuvanju kulturnog dobra ili drugih opravdanih razloga uz odobrenje nadležnog tijela. Privremeni izvoz ili iznošenje kulturnog dobra iz Republike Hrvatske može se odobriti najdulje na godinu dana od dana prelaska državne granice, s mogućnošću produljenja do pet godina.

Podnositelj zahtjeva za odobrenje privremenog izvoza ili iznošenja kulturnoga dobra dužan je na zahtjev nadležnog tijela dati jamstvo za slučaj oštećenja, uništenja ili protupravnog otuđenja kulturnog dobra novčanim pologom u banci, osiguranjem na puni iznos vrijednosti kulturnog dobra ili drugim odgovarajućim jamstvom.

Nadležno tijelo može opozvati privremeno odobrenje za izvoz ili iznošenje kulturnog dobra, ako uvjeti na temelju kojih je izdano više ne postoje, odnosno ako utvrdi da se fizička ili pravna osoba koja je dobila odobrenje ne pridržava odredbi ovoga Zakona u vezi sa zaštitom i očuvanjem kulturnog dobra ili zlorabiti odobrenje suprotno razlozima i svrsi njegova izdavanja. Nakon opoziva privremenog odobrenja, izvoz ili iznošenje kulturnog dobra iz Republike Hrvatske ne smije se obaviti, a ako je u trenutku opoziva privremenog odobrenja kulturno dobro već izvezeno ili izneseno iz Republike Hrvatske, mora se bez odgode vratiti u Republiku Hrvatsku.

Kada se zahtjev odnosi na predmet koji prema odredbama ovoga Zakona nije pod zaštitom, nadležno će tijelo izdati o tome potvrdu za potrebe izvoza ili iznošenja.

Uvjete za privremeni izvoz i iznošenje kulturnih dobara propisuje ministar kulture pravilnikom.

Članak 69.

Nadležno tijelo vodi evidenciju zahtjeva i odobrenja danih za izvoz i iznošenje kulturnih dobara, a podatke iz evidencije redovito dostavlja ministarstvu nadležno za kulturu.

Nadležno tijelo dužno je provjeriti je li kulturno dobro vraćeno u zemlju u roku utvrđenom odobrenjem iz članka 68. stavka 1. ovoga Zakona.

10. Uvoz i unošenje kulturnih dobara

Članak 70.

Kulturna dobra mogu se uvoziti i unositi u Republiku Hrvatsku uz poštivanje zakona ili drugih propisa zemlje iz koje se uvoze ili unose, odnosno zemlje na čijem su državnom području stvorena ili otkrivena.

Kulturna dobra određena Uredbom (EU) 2019/880 mogu se uvoziti u Republiku Hrvatsku izvan carinskog područja Europske unije temeljem uvozne dozvole koju izdaje nadležno tijelo ili izjave uvoznika u skladu s Uredbom (EU) 2019/880.

10.a Povrat kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja država članica Europske unije

Članak 70.a

Države članice Europske unije mogu u postupku i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom zatražiti povrat kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s njihova državnog područja, ako se oni nalaze na području Republike Hrvatske.

Odredbom stavka 1. ovoga članka ne zadire se u pravo država koje nisu članice Europske unije da ostvaruju povrat kulturnih predmeta prema mnogostranim i dvostranim međunarodnim ugovorima.

Članak 70.b

Država članica Europske unije koja je zatražila povrat nezakonito iznesenog kulturnog predmeta može pred nadležnim sudom u Republici Hrvatskoj pokrenuti postupak protiv samostalnog posjednika ili, ako to nije moguće, protiv nesamostalnog posjednika, s ciljem osiguravanja povrata kulturnog predmeta koji je bio nezakonito iznesen s njezina državnog područja.

Postupak se može pokrenuti samo ako su aktu kojim se pokreće postupak priloženi dokumenti s opisom predmeta na koji se zahtjev odnosi i u kojem je navedeno da je riječ o kulturnom predmetu te izjava nadležnih tijela države članice koja je zatražila povrat da je kulturni predmet nezakonito iznesen s njezina državnog područja na dan 1. siječnja 1993. ili nakon toga.

Postupak iz stavka 1. ovoga članka može se pokrenuti u roku od tri godine od kada je nadležno središnje tijelo države članice Europske unije koja je zatražila povrat saznalo za mjesto na kojemu se kulturni predmet nalazi i za identitet njegovog samostalnog posjednika ili nesamostalnog posjednika, a najdulje u roku od 30 godina od kada je kulturni predmet nezakonito iznesen iz državnog područja države članice koja je zatražila povrat.

U slučaju predmeta koji su dio javnih zbirki iz članka 6. točke 19. ovoga Zakona i predmeta koji su dio inventara crkvenih ili drugih vjerskih institucija u državama članicama Europske unije u kojima oni podliježu posebnim aranžmanima za zaštitu u okviru nacionalnog prava, rok za postupak povrata je 75 godina, osim za one države članice u kojima postupak ne podliježe zastari ili u slučaju dvostranih sporazuma između Republike Hrvatske i drugih država članica Europske unije kojima se predviđa rok koji premašuje 75 godina.

Postupak povrata nije dopušten ako u trenutku kada bi postupak trebao biti pokrenut iznošenje kulturnog predmeta s državnog područja države članice Europske unije koja je zatražila povrat više nije nezakonito.

Članak 70.c

Nadležni sud u Republici Hrvatskoj naložit će, osim ako se radi o kulturnom predmetu koji je nezakonito iznesen s državnog područja države članice Europske unije prije vremena utvrđenog člankom 70.b stavkom 2. ovoga Zakona ili isteku rokova ili nastupu okolnosti iz članka 70.b stavaka 3., 4. i 5. ovoga Zakona, povrat kulturnog predmeta ako utvrdi da se radi o kulturnom predmetu u smislu članka 6. točke 12. ovoga Zakona koji je nezakonito iznesen s državnog područja države članice Europske unije.

Članak 70.d

Ako je naložen povrat predmeta, nadležni sud u Republici Hrvatskoj dosudit će samostalnom posjedniku pravičnu odštetu sukladno okolnostima slučaja, pod uvjetom da samostalni posjednik dokaže da je pri stjecanju predmeta postupao s dužnom pažnjom.

Pri procjeni je li samostalni posjednik postupao s dužnom pažnjom u obzir se uzimaju sve okolnosti stjecanja, a posebno dokumentacija o porijeklu predmeta, dozvole za iznošenje koje su potrebne prema pravu države članice Europske unije koja je zatražila povrat, svojstva stranaka, plaćena cijena, pitanje je li samostalni posjednik izvršio uvid u bilo koji dostupan registar ukradenih kulturnih predmeta i bilo koje relevantne informacije koje je objektivno mogao pribaviti ili poduzeo bilo koji drugi korak koji bi u tim okolnostima poduzela razumna osoba.

U slučaju stjecanja darovanjem ili nasljeđivanjem samostalni posjednik ne smije biti u povoljnijem položaju od osobe od koje je stekao predmet na taj način.

Država članica Europske unije koja je zatražila povrat plaća odštetu iz stavka 1. ovoga članka pri povratu predmeta.

Troškove nastale provedbom odluke o povratu kulturnog predmeta i troškove provedbe mjera iz članka 70.e stavka 1. točke 4. ovoga Zakona snosi država članica Europske unije koja je zatražila povrat.

Plaćanje pravične odštete iz stavka 1. ovoga članka i troškova iz stavka 5. ovoga članka ne dovodi u pitanje pravo države članice Europske unije koja je zatražila povrat da poduzme korake radi naplate tih iznosa od osoba koje su odgovorne za nezakonito iznošenje kulturnog predmeta s njezina državnog područja.

Pitanje vlasništva na kulturnom predmetu nakon povrata uređeno je pravom države članice Europske unije koja je zatražila povrat.

Članak 70.e

Ministarstvo nadležno za kulturu dužno je surađivati s nadležnim nacionalnim tijelima drugih država članica Europske unije te će posebno:

1. na zahtjev države članice Europske unije koja je zatražila povrat tražiti određeni kulturni predmet koji je nezakonito iznesen s njezina državnog područja te identificirati samostalnog posjednika i/ili nesamostalnog posjednika. Zahtjev mora sadržavati sve informacije potrebne

- za olakšavanje potrage, posebno upućivanje na stvarno ili pretpostavljeno mjesto na kojem se predmet nalazi,
2. obavijestiti zainteresiranu državu članicu Europske unije da je na državnom području Republike Hrvatske pronađen kulturni predmet, ako postoje osnove sumnje da je nezakonito iznesen s državnog područja druge države članice Europske unije,
  3. omogućiti nadležnim tijelima države članice Europske unije koja je zatražila povrat da provjere je li predmet u pitanju kulturni predmet, pod uvjetom da se provjera obavi u roku od šest mjeseci od obavijesti predviđene točkom 2. ovoga stavka. Ako se provjera ne obavi u propisanom roku, prestaju se primjenjivati odredbe točaka 4. i 5. ovoga stavka,
  4. poduzeti, u suradnji s državom članicom Europske unije koja je zatražila povrat, sve potrebne mjere za fizičko očuvanje kulturnoga predmeta,
  5. spriječiti potrebnim privremenim mjerama svaku radnju kojom se izbjegava postupak povrata,
  6. postupati pri povratu kao posrednik između samostalnog posjednika i /ili nesamostalnog posjednika i države članice Europske unije koja je zatražila povrat. S tim ciljem ministarstvo nadležno za kulturu može, ne dovodeći u pitanje članak 70.d ovoga Zakona, u prvom redu olakšati provedbu arbitražnog postupka u skladu sa zakonodavstvom Republike Hrvatske i uz uvjet da država članica koja je zatražila povrat i samostalni posjednik ili nesamostalni posjednik daju svoje formalno odobrenje,
  7. odmah nakon primitka zahtjeva iz točke 1. ovoga članka, odnosno obavijesti da je pokrenut postupak za povrat kulturnog predmeta, obavijestiti središnja tijela drugih država članica Europske unije da je u Republici Hrvatskoj pokrenut postupak za povrat kulturnog predmeta koji je nezakonito odnesen s državnog područja određene države članice Europske unije.

Kako bi surađivalo i savjetovalo se sa središnjim tijelima država članica Europske unije, ministarstvo nadležno za kulturu služi se modulom Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta («IMI») uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1024/2012 posebno prilagođenim za kulturne predmete. Ministarstvo nadležno za kulturu može se također služiti IMI-jem kako bi širilo relevantne informacije o slučaju u vezi s kulturnim predmetima koji su ukradeni ili nezakonito izneseni s državnog područja Republike Hrvatske.

Ministarstvo nadležno za kulturu odlučuje o korištenju IMI-ja od strane drugih nadležnih tijela Republike Hrvatske za potrebe provedbe odredbi članaka 70.a do 70.f ovoga Zakona.

Razmjena informacija putem IMI-ja provodi se u skladu s važećim zakonskim odredbama o zaštiti osobnih podataka i privatnosti, ne dovodeći u pitanje mogućnost da se ministarstvo nadležno za kulturu uz IMI posluži i drugim sredstvima komunikacije s nadležnim središnjim tijelima drugih država članica Europske unije.

10.b Povrat kulturnih dobara nezakonito odnesenih iz Republike Hrvatske u države članice Europske unije

Članak 70.f

Republika Hrvatska ima pravo zatražiti povrat kulturnih predmeta navedenih u članku 6. točki 13. ovoga Zakona koji su nezakonito izneseni s njezina državnog područja, a nalaze se na području druge države članice Europske unije. Na zahtjev za povrat kulturnih predmeta koji se nalaze na području druge države članice Europske unije na odgovarajući se način primjenjuju članci 70.a do 70.e ovoga Zakona.

Ministarstvo nadležno za kulturu odgovorno je za provođenje i koordinaciju svih aktivnosti vezanih za povrat kulturnih predmeta iz stavka 1. ovoga članka. Ovo Ministarstvo dužno je obavijestiti nadležno središnje tijelo druge države članice Europske unije da je Republika Hrvatska pokrenula postupak povrata kulturnih predmeta iz te države članice.

Ministarstvo nadležno za kulturu podnosi izvješće o primjeni odredbi članka 70.a do 70.f ovoga Zakona Europskoj komisiji, u roku propisanom propisom iz članka 1.a podstavka 6. ovoga Zakona i nakon toga svakih pet godina.

11. Zaštita ugroženog kulturnoga dobra

Članak 71.

Ugroženim kulturnim dobrom smatraju se nepokretna kulturna dobra upisana u Listu svjetske baštine ili u Listu ugrožene svjetske baštine, Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva i Listu nematerijalne kulturne baštine kojoj je potrebna hitna zaštita, kao i kulturna dobra upisana u Registru kojima je položaj ugroženoga kulturnog dobra utvrđen odlukom ministra kulture, a na prijedlog Hrvatskog vijeća za kulturna dobra.

Članak 72.

Ministar kulture može imenovati odbor čija je zadaća praćenje i planiranje provedbe mjera zaštite i očuvanja ugroženog kulturnog dobra.

Zadaće i način rada toga odbora uređuju se aktom o njegovu imenovanju.

12. Hitne mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra

Članak 73.

Ako investitor ili izvođač radova poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru, kao i na području unutar granica kulturnoga dobra za koje je potrebno prethodno odobrenje ili potvrda da je glavni projekt u skladu s posebnim uvjetima zaštite iz članka 61.b stavka 3. ovoga Zakona, odnosno poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru, kao i na području unutar granica kulturnoga dobra

protivno prethodnom odobrenju ili glavnom projektu za koji je izdana potvrda da je u skladu s posebnim uvjetima zaštite, nadležno će tijelo privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju ili zahvat te prema potrebi naložiti investitoru obvezu povrata u prijašnje stanje uz upozorenje da će se u slučaju da rješenje ne bude u cijelosti izvršeno u roku radnja obaviti na njegov trošak. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Ako investitor ili izvođač radova poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru, kao i na području unutar granica kulturnoga dobra za koje je potrebna građevinska dozvola, odnosno poduzme radnju ili zahvat na kulturnom dobru protivno građevinskoj dozvoli, nadležno će tijelo o tome odmah izvijestiti nadležnu građevinsku inspekciju radi daljnjeg postupanja. Nadležno će tijelo privremeno obustaviti rješenjem takvu radnju i zahvat do poduzimanja mjera od strane nadležne građevinske inspekcije sukladno posebnom zakonu. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Nakon donošenja rješenja o uklanjanju građevine sukladno posebnom zakonu, nadležno će tijelo rješenjem prema potrebi naložiti investitoru iz stavka 2. ovoga članka obvezu povrata kulturnoga dobra u prijašnje stanje uz upozorenje da će se u slučaju da rješenje ne bude u cijelosti izvršeno u roku radnja obaviti na njegov trošak. Rješenje se može donijeti bez prethodnog izjašnjavanja stranke.

Investitor iz stavaka 1. i 3. ovoga članka dužan je izraditi projekt povrata kulturnog dobra u prijašnje stanje za koji nadležno tijelo izdaje potvrdu da je u skladu s posebnim uvjetima zaštite kulturnog dobra. Ako projekt nije usklađen s izdanim posebnim uvjetima zaštite, zahtjev za izdavanje potvrde se odbija rješenjem.

Žalba na rješenje nadležnog tijela iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Ako osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ne obustave započetu radnju ili zahvat na kulturnom dobru, nadležno će tijelo obavijestiti nadležnu policijsku upravu radi sprječavanja daljnje štete na kulturnom dobru i nadležnu građevinsku inspekciju.

Članak 74.

Kad vlasnik kulturnoga dobra ili bilo koja osoba, postupajući protivno odredbama ovoga Zakona, nanosi štetu kulturnom dobru ili ga dovodi u izravnu opasnost, nadležno će tijelo bez odgađanja zatražiti od nadležnih upravnih tijela poduzimanje mjera iz njihova djelokruga.

Nadležno tijelo državne uprave dužno je po zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka hitno postupiti i poduzeti mjere iz svoje nadležnosti radi sprječavanja oštećenja ili uništenja kulturnoga dobra.

13. Zaštita kulturnih dobara u izvanrednim okolnostima

Članak 75.

Ustanove koje obavljaju poslove zaštite i očuvanja kulturnih dobara i vlasnici kulturnih dobara dužni su za vrijeme mira u suradnji s nadležnim tijelom osigurati:

- uvjete radi zaštite i čuvanja kulturnih dobara za slučaj izvanrednih okolnosti (oružanog sukoba, potresa, poplave, požara, ekoloških incidenata i katastrofa ili drugih izvanrednih okolnosti),
- mjere za sprječavanje krađe, pljačke, protupravnog prisvajanja kulturnih dobara na bilo koji način, kao i svih radnji čiji je cilj uništenje i oštećenje kulturnoga dobra.

Članak 76.

Ministar kulture može u slučaju nastanka ili proglašenja izvanrednih okolnosti radi zaštite kulturnih dobara naredbom utvrditi poduzimanje posebnih mjera zaštite za vrijeme trajanja izvanrednih okolnosti, što uključuje mjere za sprječavanje nastanka štete na kulturnim dobrima, utvrđivanje nastale štete, ublažavanje i njezino uklanjanje.

Župan, gradonačelnik Grada Zagreba, gradonačelnik i općinski načelnik na čijem se području nalazi kulturno dobro dužan je osigurati sredstva potrebna za provedbu mjera iz stavka 1. ovoga članka.

Ministar nadležan za kulturu može u slučaju iz stavka 1. ovoga članka odlukom utvrditi konzervatorske smjernice za obnovu kulturnih dobara koja su zaštićena posebnim rješenjem te građevina unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline.

U slučaju nastanka ili proglašenja izvanrednih okolnosti ministarstvo nadležno za kulturu obaviti će popis štete na kulturnim dobrima u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijim se područjima kulturna dobra nalaze te upisati štete na kulturnim dobrima u odgovarajući registar šteta.

U svrhu ublažavanja i uklanjanja nastale štete na kulturnim dobrima ministar kulture izraditi će i donijeti program mjera zaštite kulturnih dobara u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 4. ovoga članka.

14. Plan upravljanja kulturnim dobrom

Članak 76.a

Plan upravljanja kulturnim dobrom donosi se u svrhu upravljanja kulturnim dobrom, a sadrži analizu stanja, ciljeve upravljanja, aktivnosti za provođenje ciljeva i pokazatelje provedbe plana.

Upravljanjem kulturnim dobrom, u smislu stavka 1. ovoga članka, podrazumijeva se utvrđivanje i praćenje stvarnog stanja radi unaprjeđenja njegove zaštite, trajnog očuvanja kulturnog dobra te njegova održivog korištenja u skladu s planom upravljanja uz sudjelovanje svih zainteresiranih dionika za njegovu zaštitu i očuvanje.

Ministar kulture može za arheološke parkove, otvorena arheološka nalazišta ili njihove dijelove te memorijalna područja donijeti odluku o njihovu povjeravanju na upravljanje jedinici lokalne i

područne (regionalne) samouprave na njezin zahtjev ili upravljanje povjeriti pravnoj osobi kojoj je osnivač Republika Hrvatska, uz obvezu izrade i donošenja plana upravljanja u roku od godinu dana.

Na temelju odluke iz stavka 3. ovoga članka sklapa se ugovor kojim se uređuju prava i obveze ugovornih strana te rok na koji se navedena kulturna dobra povjeravaju na upravljanje, kao i nositelj izrade i donošenja plana upravljanja.

Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojoj je povjereno na upravljanje kulturno dobro iz stavka 3. ovoga članka može radi provedbe plana upravljanja osnovati pravnu osobu ili provođenje plana upravljanja kulturnim dobrom povjeriti drugoj pravnoj osobi uz prethodnu suglasnost ministra kulture.

Planovi upravljanja iz stavka 1. ovoga članka obvezno se izrađuju za kulturna dobra koja su upisana na Listu svjetske baštine i Listu ugrožene svjetske baštine, a mogu se izraditi i za druga kulturna dobra.

U postupku donošenja plana upravljanja provodi se javna rasprava o prijedlogu plana upravljanja u trajanju koje ne može biti kraće od 30 dana, a plan se donosi uz prethodnu suglasnost ministra kulture i objavljuje se na mrežnim stranicama donositelja plana.

15. Provedba izvršenja

Članak 76.b

Po isteku roka od deset godina od dana kad je rješenje doneseno u upravnom postupku po ovom Zakonu postalo izvršno, rješenje se ne može izvršiti.

VI. OBAVLJANJE POSLOVA NA ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

1. Poslovi na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

Članak 77.

Upravne i stručne poslove na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara predviđene ovim Zakonom, te inspekcijske poslove u području zaštite i očuvanja kulturnih dobara obavlja ministarstvo nadležno za kulturu.

Muzeji i galerije, restauratorske ustanove, arhivi i knjižnice obavljaju poslove na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara u okviru svoje djelatnosti u skladu sa zakonom.

Određene poslove na očuvanju kulturnih dobara mogu obavljati specijalizirane pravne i fizičke osobe sukladno ovom Zakonu.

Članak 78.

Nadležno tijelo na način propisan ovim Zakonom obavlja upravne i stručne poslove zaštite i očuvanja kulturnih dobara i to: istraživanje, proučavanje, praćenje, evidentiranje, dokumentiranje i promicanje kulturnih dobara, nadzire promet, a osobito uvoz, unošenje i iznošenje kulturnih dobara, utvrđuje uvjete za uporabu i namjenu kulturnih dobara, donosi provodi i nadzire mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, te obavlja druge poslove predviđene zakonom.

Službenici nadležnog tijela koji obavljaju poslove iz stavka 1. ovoga članka imaju službenu iskaznicu kojom dokazuju njihovo službeno svojstvo, identitet i ovlasti. Obrazac i način izdavanja službene iskaznice propisuje ministar kulture.

Nadležno tijelo je prvostupanjsko tijelo u upravnim postupcima zaštite kulturnih dobara.

Žalbe protiv rješenja donesenih u upravnom postupku po ovom Zakonu rješava Povjerenstvo za žalbe pri ministarstvu nadležnom za kulturu koje imenuje Vlada Republike Hrvatske, na vrijeme od četiri godine.

Povjerenstvo iz stavka 4. ovoga članka se sastoji od pet članova koji imaju završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij iz područja arhitekture, arheologije, etnologije, povijesti umjetnosti i prava, odnosno koji su visoku stručnu spremu iz navedenih područja stekli sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Za svakog člana Povjerenstva imenuje se zamjenik koji ga zamjenjuje u slučaju spriječenosti u obavljanju zadaća Povjerenstva. Povjerenstvo donosi Poslovnik o svom radu.

Članak 79.

Ministarstvo nadležno za kulturu obavlja nadzor nad zakonitošću rada i nadzor nad stručnim radom restauratorskih ustanova iz članka 77. stavka 2. ovoga Zakona.

Ministarstvo nadležno za kulturu obavlja nadzor nad stručnim radom osoba iz članka 77. stavka 3. ovoga Zakona.

2. Inspekcijski poslovi

Članak 80.

Inspekcijske poslove obavljaju državni službenici ministarstva nadležnog za kulturu u zvanju inspektora i višeg inspektora zaštite kulturnih dobara (u daljnjem tekstu: inspektor).

Članak 81.

Viši inspektor može biti osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, br. 123/03., 105/04., 174/04. i 46/07.), ima najmanje 10 godina radnog staža na poslovima zaštite kulturnih dobara, te položen državni ispit.

Inspektor može biti osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, br. 123/03., 105/04., 174/04. i 46/07.), ima najmanje 5 godina radnog staža na poslovima zaštite kulturnih dobara, te položen državni ispit.

Inspeksijske poslove zaštite kulturnih dobara mogu obavljati i drugi službenici ministarstva nadležnog za kulturu na temelju posebnog ovlaštenja ministra kulture.

Članak 82.

Inspektori imaju posebnu iskaznicu i značku kojom dokazuju njihovo službeno svojstvo, identitet i ovlast.

Inspektor vodi očevidnik o obavljenim nadzorima.

Obrazac i način izdavanja službene iskaznice i značke, te obrazac i način vođenja očevidnika propisuje ministar kulture.

Članak 83.

Inspektor ima pravo i dužnost u obavljanju nadzora pregledati kulturno dobro, prostor u koje je kulturno dobro smješteno, dokumentaciju i opremu, te po potrebi saslušati pojedine osobe u upravnom postupku.

Nadzirana osoba dužna je inspektoru osigurati uvjete za provedbu nadzora, omogućiti mu pregled kulturnoga dobra, uvid u dokumentaciju koju zatraži i dati mu potrebne podatke i obavijesti.

Članak 84.

Izravnim uvidom u opće i pojedinačne akte, uvjete i način rada nadziranih osoba inspektor utvrđuje jesu li usklađeni sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje zaštita i očuvanje kulturnih dobara, te ima li nadzirana osoba odobrenje, dopuštenje ili drugi propisani akt kojim joj se dopušta obavljanje poslova u svezi s kulturnim dobrom, i to osobito kod:

- restauratorskih zavoda, muzeja, galerija, arhiva i knjižnica u dijelu koji se odnosi na zaštitu kulturnih dobara, te drugih ustanova koje obavljaju poslove zaštite i očuvanja kulturnih dobara,
- specijaliziranih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju poslove zaštite, očuvanja, obnove i prometa kulturnim dobrima.

Članak 85.

Inspektor nadzire stanje kulturnih dobara i provođenje mjera njihove zaštite i očuvanja, uporabu i promet kulturnih dobara, izvršavanje i provedbu odredbi ovoga Zakona, a osobito:

- izvođenje konzervatorskih, restauratorskih i drugih sličnih radova na kulturnom dobru i u njegovoj neposrednoj blizini, te pridržavanje izdanih uvjeta i odobrenja,
- arheološka iskopavanja i istraživanja, uključujući podvodna, kao i podvodne aktivnosti i vađenje potonulih kulturnih dobara uz pridržavanje propisanih uvjeta i odobrenja,
- promet kulturnim dobrima, primjenu prava prvokupa te izvoz, iznošenje, uvoz i unošenje kulturnih dobara,
- primjenu drugih propisa i mjera utvrđenih ovim Zakonom.

Članak 86.

Ako inspektor utvrdi da je povrijeđen ovaj Zakon ili propis donesen na osnovi njega, pisano će utvrditi nedostatke i nepravilnosti i rješenjem odrediti mjere i rok za njihovo otklanjanje a rješenje može donijeti bez prethodnog izjašnjenja stranke.

U obavljanju poslova inspektor ima pravo i obvezu:

1. narediti:

- otklanjanje utvrđenih nedostataka ili nepravilnosti,
- otklanjanje posljedica koje su nastale protuzakonitom radnjom, odnosno propuštanjem,
- obustavu obavljanja neodobrenih radova, radnji ili djelatnosti na kulturnom dobru,
- otklanjanje štete,
- privremeno oduzimanje pokretnoga kulturnog dobra radi njegove zaštite,
- poduzimanje drugih mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara sukladno zakonu i drugim propisima;

2. zabraniti:

- provedbu protuzakonite radnje,
- izvođenje radova, radnji ili djelatnosti na kulturnom dobru bez izdanih posebnih uvjeta zaštite ili bez odobrenja, odnosno u nesuglasju s njima,

- arheološka iskopavanja i istraživanja koja provodi neovlaštena ili nestručna pravna ili fizička osoba,
- neodobrene podvodne aktivnosti i istraživanja,
- neodobreni promet kulturnim dobrima i promet bez primjene prava prvokupa,
- izvoz, iznošenje te uvoz i unošenje kulturnih dobara suprotno odredbama zakona,
- neovlašteno obavljanje restauratorskih ili konzervatorskih poslova,
- izvođenje restauratorskih ili konzervatorskih radova na kulturnim dobrima suprotno zakonu i propisima donesenim na temelju zakona.

Inspektor je ovlašten zabraniti i druge protuzakonite radnje prema odredbama zakona i propisa donesenih na temelju zakona.

Ministarstvo nadležno za kulturu može putem inspektora iz članka 80. ovoga Zakona:

- podnijeti optužni prijedlog sukladno Prekršajnom zakonu,
- izdati prekršajni nalog sukladno Prekršajnom zakonu.

Članak 87.

Ako inspektor utvrdi da je nadzirana osoba protuzakonitom radnjom došla u posjed kulturnoga dobra, može privremeno, do donošenja rješenja o izvršenom prekršaju, odnosno do presude o izvršenom kaznenom djelu, oduzeti kulturno dobro ili predmet kojim je počinjeno kazneno djelo ili prekršaj.

O privremenom oduzimanju izdaje se potvrda uz istovremeno pokretanje prekršajnog, odnosno kaznenog postupka.

Nadležni sud odlučit će o održavanju na snazi rješenja o privremenom oduzimanju u okviru postupka pokrenutog na temelju iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 88.

Inspektor je ovlašten izreći i naplatiti kaznu na mjestu prekršaja u slučajevima propisanim člankom 115., 116. i 117. ovoga Zakona i izdati o tome potvrdu.

Članak 89.

Ako inspektor utvrdi povredu odredaba zakona ili drugog propisa nad primjenom kojih nadzor obavlja druga inspekcija, ili drugo tijelo uprave, izvijestit će bez odgađanja nadležnu inspekciju, odnosno nadležno upravno tijelo.

Članak 90.

Nadzirana osoba dužna je o ispunjenju rješenjem naloženoga postupanja izvijestiti inspektora u roku od 8 dana od dana isteka roka za ispunjenje obveze.

Ako nadzirana osoba ne postupi po rješenju inspektora, izvršenje će provesti nadležno tijelo na njezin trošak.

Članak 91.

Žalbe protiv rješenja inspektora rješava Povjerenstvo za žalbe iz članka 78. stavka 4. ovoga Zakona.

Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 92.

Iznimno od odredbe članka 86. ovoga Zakona, kada je potrebno poduzimanje hitnih mjera radi sprječavanja nastanka neotklonjive štete na kulturnom dobru, rješenje se u tijeku nadzora može donijeti i usmeno.

Usmeno se rješenje mora unijeti u zapisnik, da u roku 8 dana od dana njegova donošenja mora se izvršiti opravak rješenja u pisanom obliku.

3. Ustanove za zaštitu i čuvanje kulturnih dobara

Članak 94.

Ustanove za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara jesu restauratorski zavodi ili druge restauratorske ustanove, te muzeji, galerije, arhivi, knjižnice i druge javne ustanove u kulturi, koje obavljaju poslove u svezi sa čuvanjem, obnovom i zaštitom kulturnih dobara.

a) Restauratorske ustanove

Članak 95.

Poslove restauriranja, konzerviranja i obnove kulturnih dobara obavlja Hrvatski restauratorski zavod kao javna ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske.

U slučaju nastanka ili proglašenja izvanrednih okolnosti Hrvatski restauratorski zavod, prema odluci ministra nadležnog za kulturu, provodi mjere za sprječavanje nastanka štete na kulturnim dobrima, utvrđivanje nastale štete, ublažavanje i njezino uklanjanje u suradnji s drugim ustanovama za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, specijaliziranim pravnim i fizičkim osobama te sustavom civilne zaštite.

Za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka županije, Grad Zagreb, općine ili gradovi mogu osnivati javne ustanove uz dopuštenje iz članka 100. ovoga Zakona.

Za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka mogu se osnivati ustanove uz dopuštenje iz članka 100. ovoga Zakona.

Članak 96.

Republika Hrvatska, županije, Grad Zagreb, gradovi i općine mogu za upravljanje kulturnim dobrom i provođenje mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara osnivati ustanove ili te poslove mogu povjeriti drugoj pravnoj osobi.

b) Muzeji, arhivi i druge ustanove u kulturi

Članak 97.

Javne ustanove u kulturi (muzeji, galerije, arhivi, knjižnice i sl.) koje u okviru svoje djelatnosti obavljaju poslove čuvanja, proučavanja i stručnog održavanja kulturnih dobara, dužne su nadležnom tijelu dostavljati izvješća o stanju kulturnih dobara, te godišnje izvješće o restauriranju i konzerviranju kulturnih dobara koja se nalaze u njihovim zbirkama ili su im povjerena na čuvanje i upravljanje.

Članak 98.

Poslove na zaštiti muzejske građe i muzejske dokumentacije, kao kulturnoga dobra prema odredbama ovoga Zakona, obavljaju javni muzeji u okviru svoje djelatnosti sukladno propisima kojima se uređuje muzejska djelatnost.

Iznimno od odredbe članka 12. ovoga Zakona, postupak utvrđivanja svojstva kulturnoga dobra za muzejsku građu i muzejsku dokumentaciju provodi javni muzej te upisom u inventarnu knjigu javnog muzeja muzejska građa i muzejska dokumentacija stječu status kulturnoga dobra.

Upis u inventarnu knjigu iz stavka 2. ovoga članka nije upravni akt.

Članak 99.

Poslove na zaštiti arhivskog gradiva, kao kulturnoga dobra prema odredbama ovoga Zakona, obavljaju arhivi u okviru svoje djelatnosti sukladno propisima o arhivskom gradivu i arhivima.

Iznimno od odredbe članka 12. ovoga Zakona, postupak utvrđivanja svojstva kulturnog dobra za arhivsko gradivo provodi i rješenja o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra donosi Hrvatski državni arhiv po službenoj dužnosti ili na prijedlog područnoga državnog arhiva na način propisan ovim Zakonom.

Hrvatski državni arhiv dužan je rješenje iz stavka 2. ovoga članka dostaviti ministarstvu nadležnom za kulturu radi upisa u Registar.

Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka može se podnijeti žalba ministarstvu nadležnom za kulturu.

Arhivi su dužni u roku od 7 dana od svake promjene na zaštićenom gradivu pisano obavijestiti Hrvatski državni arhiv i ministarstvo nadležno za kulturu.

Članak 99.a

Poslove na zaštiti knjižnične građe, kao kulturnoga dobra prema odredbama ovoga Zakona, obavljaju knjižnice u okviru svoje djelatnosti sukladno propisima kojima se uređuje knjižnična djelatnost.

Iznimno od odredbe članka 12. ovoga Zakona, postupak utvrđivanja svojstva kulturnoga dobra za knjižničnu građu, osim one za koju je status kulturnoga dobra utvrđen zakonom kojim se uređuje knjižnična djelatnost, provodi i rješenje o utvrđivanju svojstva kulturnoga dobra donosi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu na prijedlog javne knjižnice, odnosno pravne osobe u čijem je sastavu knjižnica, na način propisan ovim Zakonom.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu dužna je rješenje iz stavka 2. ovoga članka dostaviti ministarstvu nadležnom za kulturu radi upisa u Registar.

Protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka može se podnijeti žalba ministarstvu nadležnom za kulturu.

4. Specijalizirane pravne i fizičke osobe

Članak 100.

Poslovi istraživanja, restauriranja, konzerviranja, održavanja i obnove kulturnih dobara mogu se obavljati samo uz dopuštenje koje fizičkoj osobi izdaje rješenjem ministarstvo nadležno za kulturu, ako fizička osoba ima odgovarajuće obrazovanje i iskustvo stečeno u radu na kulturnim dobrima, odnosno utvrđenu stručnu osposobljenost, sukladno pravilniku iz stavka 7. ovoga članka.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, fizička osoba u smislu ovoga Zakona ima dopuštenje za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova određene uže specijalnosti ako ima stručno zvanje za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova stečeno prema članku 101. ovoga Zakona ili zakona kojim se uređuje muzejska djelatnost.

Pravna osoba u smislu ovoga Zakona ima dopuštenje za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka ako za obavljanje registrirane djelatnosti osigura rad fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka, odnosno ako za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova određene uže specijalnosti osigura rad fizičke osobe iz stavka 2. ovoga članka.

Odredba stavka 3. ovoga članka primjenjuje se i na obrtnika koji osigura rad fizičke osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, za slučaj kada obrtnik kao fizička osoba nema za te poslove dopuštenje u smislu ovoga Zakona.

Ministarstvo nadležno za kulturu vodi Upisnik fizičkih osoba iz stavka 1. ovoga članka.

Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Ministar kulture, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za gospodarstvo, pravilnikom propisuje uvjete koje mora ispunjavati fizička osoba za dobivanje dopuštenja za obavljanje poslova iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 100.a

Ministarstvo nadležno za kulturu oduzet će rješenjem fizičkoj osobi izdano dopuštenje iz članka 100. stavka 1. ovoga Zakona ako:

- postupa protivno odredbama ovoga Zakona i pravilnika donesenim na temelju ovoga Zakona,
- se utvrdi da poslove za koje joj je izdano dopuštenje ne obavlja sukladno pravilima struke, zbog čega je nastala šteta na kulturnom dobru,
- je pokrenut kazneni postupak zbog oštećenja ili uništenja kulturnog dobra,
- je obavljala ili obavlja poslove predviđene člankom 100. stavkom 1. ovoga Zakona bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela,
- se naknadno utvrdi da podaci na temelju kojih je izdano dopuštenje nisu istiniti,
- se naknadno promijene uvjeti na temelju kojih je izdano dopuštenje, odnosno ako fizička osoba kojoj je izdano dopuštenje prestane ispunjavati propisane uvjete,
- je obavljala ili obavlja poslove predviđene člankom 100. stavkom 1. ovoga Zakona kao neregistriranu djelatnost suprotno zakonu kojim se uređuje zabrana obavljanja neregistrirane djelatnosti.

Protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Na temelju izvršnog rješenja iz stavka 1. ovoga članka ministarstvo nadležno za kulturu brisat će fizičku osobu, odnosno obavljanje određenih poslova iz Upisnika.

Članak 101.

Restauratorsko-konzervatorske poslove na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara u javnim ustanovama za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara i drugim specijaliziranim pravnim osobama kojima su osnivači Republika Hrvatska, županija, Grad Zagreb, gradovi i općine obavljaju zaposlenici koji imaju odgovarajuća stručna zvanja.

Stručna zvanja za obavljanje restauratorsko-konzervatorskih poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara mogu stjecati i druge fizičke osobe u skladu s pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka.

Stručna zvanja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara iz stavka 1. ovoga članka te uvjete i način njihova stjecanja propisat će pravilnikom ministar kulture.

5. Nadzor nad prometom pokretnim kulturnim dobrima

Članak 101.a

Fizičke i pravne osobe koje obavljaju djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima i predmetima iz članka 101.b ovoga Zakona upisuju se u upisnik koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu. Svrha vođenja upisnika je prikupljanje podataka radi sprječavanja protupravnog postupanja u prometu kulturnim dobrima.

Fizičke i pravne osobe koje obavljaju djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima dužne su voditi evidenciju nabave i prodaje te drugih pravnih poslova vezanih uz ta kulturna dobra. Svrha evidencije je utvrđivanje slijeda nabave i prodaje kulturnih dobara radi sprječavanja protupravnog postupanja u prometu kulturnim dobrima.

U evidenciju iz stavka 2. ovoga članka upisuju se podaci propisani pravilnikom iz stavka 5. ovoga članka.

Fizičke i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka prilikom stavljanja u promet pokretnoga kulturnog dobra dužne su prethodno provjeriti njegovo podrijetlo.

Način vođenja i sadržaj upisnika i evidencije iz stavaka 1. i 2. ovoga članka propisuje pravilnikom ministar kulture.

Članak 101.b

Obveza vođenja evidencije za fizičke i pravne osobe iz članka 101.a ovoga Zakona odnosi se i na promet drugim kulturnim predmetima koji imaju umjetničko, povijesno, arheološko i drugo značenje.

Inspekcijski nadzor nad provedbom stavka 1. ovoga članka i članka 101.a stavaka 1. i 2. ovoga Zakona provode inspektori ministarstva nadležnog za kulturu, inspektori tržišne inspekcije i inspektori ministarstva nadležnog za unutarnje poslove svaki u svom djelokrugu.

VII. HRVATSKO VIJEĆE ZA KULTURNA DOBRA

Članak 102.

Radi praćenja i unaprjeđivanja stanja kulturnih dobara osniva se Hrvatsko vijeće za kulturna dobra (u daljnjem tekstu: Vijeće).

Članak 103.

Vijeće:

- raspravlja o općim pitanjima iz područja zaštite i očuvanja kulturnih dobara i daje preporuke za unaprjeđivanje djelatnosti zaštite i očuvanja kulturnih dobara,
- upoznaje se s programima zaštite kulturnih dobara i njihovom provedbom,
- predlaže ministru kulture donošenje odluke o proglašenju ugroženoga kulturnog dobra,
- daje mišljenje u postupku donošenja rješenja iz članka 15. ovoga Zakona,
- raspravlja o prijepornim pitanjima u području zaštite i očuvanja kulturnih dobara i predlaže rješenja.
- obavlja i druge poslove i zadaće predviđene ovim Zakonom.

Članak 104.

Vijeće ima predsjednika i 8 članova.

Predsjednik i tri člana Vijeća imenuje ministar kulture iz reda istaknutih stručnjaka za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

Članovi Vijeća po položaju jesu: ravnatelj Hrvatskoga restauratorskog zavoda, ravnatelj Hrvatskoga državnog arhiva, glavni ravnatelj Nacionalne i sveučilišne knjižnice.

Članovi Vijeća su predstavnik Hrvatskoga muzejskog vijeća i predstavnik tijela državne uprave nadležnog za zaštitu prirode i okoliša.

Članak 105.

Vijeće radi u sjednicama na kojima je nazočna natpolovična većina članova.

Vijeće donosi zaključke većinom glasova nazočnih članova, a odluke većinom od ukupnog broja članova.

Članak 106.

Vijeće može prema potrebi osnivati stručna povjerenstva radi rasprave stručnih pitanja na očuvanju i zaštiti kulturnih dobara.

Članak 107.

Administrativne poslove Vijeća obavlja ministarstvo nadležno za kulturu, a sredstva za njegov rad osiguravaju se u državnom proračunu.

Vijeće donosi poslovnik o svom radu

VIII. FINANCIRANJE ZAŠTITE I OČUVANJA KULTURNIH DOBARA

1. Osiguranje sredstava za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara

Članak 108.

Sredstva za održavanje i očuvanje kulturnog dobra osigurava vlasnik kulturnoga dobra, odnosno imatelj dobra ako dobro ne koristi vlasnik.

Oslobođenja i povlastice koje vlasnik, odnosno imatelj kulturnoga dobra ostvari na temelju zakona smatraju se udjelom Republike Hrvatske u očuvanju kulturnih dobara.

Članak 109.

Sredstva za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara osiguravaju se iz:

- državnog proračuna,
- proračuna županija, odnosno Grada Zagreba, gradova ili općina za preventivno zaštićena dobra i kulturna dobra koja se nalaze na području županije, odnosno Grada Zagreba, grada ili općine, a u cijelosti za dobra stavljena pod zaštitu na temelju članka 17. ovoga Zakona,
- donacija, naknada za koncesije, zapisa i zaklada,

- drugih izvora utvrđenih ovim Zakonom ili drugim propisima.

Članak 110.

Sredstva iz državnog proračuna na temelju nacionalnog programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao dijela Programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske, raspoređuje ministarstvo nadležno za kulturu za financiranje:

- zaštite i očuvanja kulturnih dobara u vlasništvu Republike Hrvatske, osim sredstava za tekuće održavanje koje osigurava nadležno tijelo Vlade Republike Hrvatske,
- provedbe nacionalnog programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara,
- izvanrednih troškova održavanja kulturnih dobara sukladno članku 22. ovoga Zakona,
- hitnih mjera zaštite i očuvanja kulturnoga dobra sukladno članku 73. i 74. ovoga Zakona,
- naknade vlasnicima radi ograničenja prava vlasništva sukladno članku 25. ovoga Zakona.

Članak 111.

U proračunu županija, Grada Zagreba, gradova ili općina osiguravaju se sredstva za financiranje:

- zaštite i očuvanja kulturnih dobara u vlasništvu županije, Grada Zagreba, grada ili općine,
- zaštite kulturnih dobara u izvanrednim uvjetima sukladno članku 76. stavku 2. ovoga Zakona,
- sudjelovanja u financiranju nacionalnog programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara koji se nalaze na njihovu području,
- zaštite i očuvanja dobara iz članka 17. ovoga Zakona.

2. Proračunski prihodi po osnovi uporabe kulturnih dobara

Članak 114.

Fizičke i pravne osobe koje su obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, a koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe koje u svom sastavu imaju poslovne jedinice (svako stalno mjesto obavljanja gospodarske djelatnosti) koje obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, obveznici su spomeničke rente za svaku poslovnu jedinicu.

Osnovica spomeničke rente je korisna površina poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se mjesečno od 1,00 do 4,00 kune po četvornome metru korisne površine poslovnog prostora koji se nalazi u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Visinu spomeničke rente propisuje svojom odlukom Grad Zagreb, grad ili općina.

Obveznici spomeničke rente moraju nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u čijem su djelokrugu poslovi komunalnog gospodarstva, do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje spomenička renta, dostaviti podatke o korisnoj površini poslovnih prostora koji se nalaze u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline.

Spomenička renta plaća se u godišnjem iznosu prema rješenju o utvrđivanju spomeničke rente koje donosi upravno tijelo jedinica lokalne samouprave nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, odnosno upravno tijelo Grada Zagreba nadležno za poslove komunalnog gospodarstva, u roku od 15 dana od dana dostave rješenja o utvrđivanju spomeničke rente.

Ako u tijeku kalendarske godine fizička ili pravna osoba počinje ili prestaje obavljati djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline, plaća godišnju spomeničku rentu za dio godine u kojoj je obavljala djelatnost.

Korisnik koncesije na kulturnom dobru te fizičke i pravne osobe koje obavljaju prerađivačku ili proizvodnu djelatnost kao pretežitou djelatnost oslobođeni su plaćanja spomeničke rente propisane ovim člankom.

Na ovršni i žalbeni postupak primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje komunalno gospodarstvo, a na zastaru se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje opći porezni sustav.

Protiv rješenja jedinice lokalne samouprave iz stavka 7. ovoga članka žalba se može podnijeti upravnom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave nadležnom za poslove komunalnog gospodarstva, a protiv rješenja upravnog tijela Grada Zagreba žalba se može podnijeti ministarstvu nadležnom za kulturu.

Članak 114.a

Spomeničku rentu plaćaju fizičke i pravne osobe koje obavljaju sljedeće djelatnosti prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti:

46.35 Trgovina na veliko duhanskim proizvodima,

46.45 Trgovina na veliko parfemima i kozmetikom,

47.26 Trgovina na malo duhanskim proizvodima u specijaliziranim prodavaonicama,

61. Telekomunikacije (osim održavanja komunikacijske mreže i prijenosa radijskog i televizijskog programa),

64.1 Novčarsko posredovanje,

66.1 Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga, osim osiguranja i mirovinskih fondova,

92.00 Djelatnosti kockanja i klađenja.

Spomenička renta plaća se po stopi od 0,05%. Osnovica za obračun spomeničke rente je ukupni prihod ostvaren obavljanjem navedenih djelatnosti.

Poslove utvrđivanja, evidentiranja, nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente obavlja Porezna uprava. Troškovi evidencije nadzora, naplate i ovrhe spomeničke rente iz stavka 1. ovoga članka iznose 5% od naplaćene spomeničke rente.

Fizičke i pravne osobe dostavljaju podatke za obračun spomeničke rente na Obrascu SR, koji je sastavni dio ovoga Zakona.

Fizičke osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom prebivalištu, odnosno uobičajenom boravištu, zajedno s Prijavom poreza na dohodak i to najkasnije do kraja veljače iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun.

Pravne osobe obveznici plaćanja spomeničke rente podnose Obrazac SR nadležnoj ispostavi Porezne uprave, nadležnoj prema svom sjedištu, zajedno s Prijavom poreza na dobit i to najkasnije do kraja travnja iduće godine, nakon godine za koju se sastavlja konačni obračun.

Fizička i pravna osoba plaća mjesečni predujam spomeničke rente u visini jedne dvanaestine osnove po obračunu poslovnog rezultata za prethodnu godinu. Za fizičku i pravnu osobu koja počinje obavljati djelatnost, utvrđivanje predujmova spomeničke rente do prvog podnošenja obračuna poslovnog rezultata utvrđuje Porezna uprava, na način na koji se utvrđuju predujmovi poreza na dohodak, odnosno poreza na dobit.

Fizičke i pravne osobe obveznici spomeničke rente uplaćuju mjesečni iznos spomeničke rente, u rokovima za plaćanje predujmova poreza na dohodak odnosno poreza na dobit, dok razliku po Obrascu SR uplaćuju u propisanom roku za podnošenje Obrasca SR.

Nadzor nad obračunom i uplatom spomeničke rente obavlja Porezna uprava.

Članak 114.b

Prihod od spomeničke rente iz članka 114. i članka 114.a ovoga Zakona može se koristiti isključivo za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, a uplaćuje se 60% u korist Grada Zagreba, grada ili općine na području koje je renta ubrana, a 40% u korist državnog proračuna za ostvarivanje nacionalnog programa iz članka 110. ovoga Zakona.

Članak 114.c

Plaćanje spomeničke rente temeljem članka 114. i 114.a ovoga Zakona može se za fizičke i pravne osobe koje su obveznici spomeničke rente privremeno obustaviti kada nastupe posebne okolnosti koje podrazumijevaju događaj ili određeno stanje koje se nije moglo predvidjeti i na koje se nije moglo utjecati, a koje ugrožava život i zdravlje građana, imovinu veće vrijednosti, znatno narušava okoliš, narušava gospodarsku aktivnost ili uzrokuje znatnu gospodarsku štetu.

Odluku kojom utvrđuje obustavu plaćanja spomeničke rente iz stavka 1. ovoga članka u određenom razdoblju donosi ministar kulture uz prethodnu suglasnost ministra financija.

Trajanje privremene obustave plaćanja spomeničke rente za fizičke i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka može se odrediti za vrijeme dok traju razlozi zbog kojih je ova mjera utvrđena.

Kada razlozi zbog kojih je donesena odluka iz stavka 2. ovoga članka prestanu postojati, prestat će primjena utvrđene privremene obustave plaćanja spomeničke rente i prije roka na koji je ona određena stavljanjem izvan snage navedene odluke.

Odluku iz stavka 2. ovoga članka pružatelji medijskih usluga obvezni su na zahtjev ministarstva nadležnog za kulturu objaviti bez naknade, kao i službena priopćenja vezana uz provedbu ove odluke.

IX. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 115.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. upotrebljava ili postupa s kulturnim dobrom na način da ga dovodi u izravnu opasnost od oštećenja ili uništenja (članak 31. stavak 1. i članak 74. stavak 1.),
2. ne uplati iznos uloženi sredstava iz državnog proračuna prije prodaje kulturnoga dobra (članak 40.),
3. ne prekine izvođenje radova kada naiđe na arheološko nalazište ili nalaze ili o nalazu ne obavijesti nadležno tijelo (članak 45. stavak 1.),
4. obavlja arheološka i podvodna arheološka iskopavanja i istraživanja suprotno odredbama ovoga Zakona ili suprotno izdanom odobrenju (članak 47. stavak 1.),
5. obavlja pregled arheoloških zona, arheoloških nalazišta (lokaliteta) i područja pojedinačnih arheoloških nalaza uključujući i podvodne zone i nalazišta suprotno propisanoj zabrani (članak 47. stavak 2.),
6. obavlja ili organizira podvodne aktivnosti na zaštićenim kulturnim dobrima ili vadi potonula kulturna dobra bez odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela (članak 49. stavak 1. i članak 50.),
7. obavlja radnje na kulturnom dobru bez prethodnog odobrenja ili suprotno prethodnom odobrenju (članak 62. stavak 1.),
8. započne obavljati gospodarsku djelatnost u prostoru koji se nalazi unutar nepokretnoga kulturnog dobra ili zaštićene kulturno-povijesne cjeline bez prethodnog odobrenja ili suprotno odobrenju nadležnog tijela (članak 65. stavak 1.),
9. izveze ili iznese kulturno dobro iz Republike Hrvatske suprotno odobrenju nadležnog tijela ili ne vrati bez odgode kulturno dobro u Republiku Hrvatsku nakon opoziva odobrenja (članak 68. stavci 1. i 3.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 200.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 do 15.000,00 kuna.

Fizičkoj i pravnoj osobi koja prekršaj iz stavka 1. točkaka 4. i 5. ovoga članka počini u obavljanju djelatnosti izreći će se mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti u trajanju do jedne godine ako je počinjeni prekršaj osobito težak zbog načina izvršenja, posljedica djela, povrata počinitelja ili drugih okolnosti počinjenog prekršaja koje ga čine osobito teškim.

Predmeti i sredstva koji su bili namijenjeni i uporabljeni za počinjenje prekršaja iz stavka 1. točke 5. ovoga članka ili su nastali njegovim počinjenjem obvezno će se oduzeti.

Arheološki nalazi koji su pronađeni i/ili iskopani počinjenjem prekršaja iz stavka 1. točke 5. ovoga članka obvezno će se oduzeti.

Članak 116.

Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ne prijavi dobro za koje se predmnijeva da ima svojstva kulturnoga dobra (članak 4. stavak 3.),
2. ne čuva ili ne održava kulturno dobro ili u ostavljenom roku ne izvrši određene mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra (članak 20. podstavci 1. i 2.),
3. upotrebljava kulturno dobro protivno utvrđenoj namjeni ili promijeni namjenu kulturnoga dobra bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela (članak 34. stavci 1. i 2. i članak 35. stavak 1.),
4. ne ponudi pravo prvokupa sukladno ovom Zakonu (članak 37. stavak 1.),
5. bez odobrenja ili ne poštujući uvjete propisane odobrenjem nadležnog tijela izradi repliku kulturnoga dobra ili je stavi u promet (članak 66. stavci 2. i 3.),
6. ne postupi po rješenju nadležnog tijela o privremenoj obustavi radnje ili zahvata te povratu u prijašnje stanje (članak 73. stavak 1.),
7. ne izvrši obvezu povrata kulturnog dobra u prijašnje stanje (članak 73. stavak 3.),
8. ne provodi mjere zaštite nad kulturnim dobrom koje nadležno tijelo naredi u slučaju izvanrednih okolnosti (članak 75.),
9. ne osigura uvjete za provedbu nadzora, onemogućujući pregled kulturnoga dobra i uvid u dokumentaciju ili ne pruži potrebne podatke i obavijesti (članak 83. stavak 2.),
10. ne postupi po rješenju inspektora za zaštitu kulturnih dobara (članak 86. stavak 1.),
11. započne obavljati poslove na zaštiti, očuvanju ili obnovi kulturnoga dobra, a da za to nema dopuštenje sukladno ovom Zakonu (članak 100. stavci 1., 2., 3. i 4.),
12. ne uplati spomeničku rentu u slučajevima propisanim člankom 114. ovoga Zakona ili je ne uplati u propisanom roku.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 4.000,00 do 20.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 100.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 117.

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 40.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ne dopusti stručna i znanstvena istraživanja, tehnička i druga snimanja, kao i provedbu mjera tehničke zaštite i mjera zaštite i očuvanja na kulturnom dobru te dokumentiranje kulturnoga dobra (članak 20. podstavak 4. i članak 30. stavak 1.),
2. odbije ustupiti pokretno kulturno dobro u svrhu izlaganja, odnosno onemogućiti posjećivanje nepokretnoga kulturnog dobra (članak 33. stavak 1.),
3. vrati kulturno dobro u zemlju nakon isteka roka utvrđenog u odobrenju za privremeni izvoz i iznošenje (članak 68. stavak 1.),
4. unese kulturno dobro u Republiku Hrvatsku iz zemlje koja je izvan carinskog područja Europske unije, a u kojoj je ono stvoreno ili otkriveno, uz kršenje zakona ili drugih propisa te zemlje (članak 3. stavak 1. Uredbe (EU) 2019/880),
5. uveze kulturno dobro u Republiku Hrvatsku iz zemlje koja je izvan carinskog područja Europske unije bez uvozne dozvole ili izjave uvoznika (članak 3. stavak 2. Uredbe (EU) 2019/880 i članak 70.),
6. da lažnu izjavu ili podnese lažnu informaciju u svrhu uvoza kulturnog dobra u Republiku Hrvatsku iz zemlje izvan carinskog područja Europske unije (članak 4. stavak 4. i članak 5. stavak 2. Uredbe (EU) 2019/880),
7. ne osigura uvjete za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara za slučaj izvanrednih okolnosti i drugih radnji usmjerenih na uništenje i oštećenje kulturnih dobara (članak 75.),
8. obavlja djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima i kulturnim predmetima koji imaju umjetničko, povijesno, arheološko i drugo značenje, a nije upisana u upisnik koji vodi ministarstvo nadležno za kulturu (članak 101.a stavak 1.),
9. obavlja djelatnost prometa pokretnim kulturnim dobrima i kulturnim predmetima koji imaju umjetničko, povijesno, arheološko i drugo značenje, a ne vodi evidenciju nabave i prodaje te drugih pravnih poslova za kulturna dobra i kulturne predmete ili ne upisuje u evidenciju propisane podatke (članak 101.a stavci 2. i 3. i članak 101.b stavak 1.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 10.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 20.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 8.000,00 kuna.

Kulturna dobra uporabljena u počinjenju prekršaja iz stavka 1. točaka 4., 5. ili 6. ovoga članka oduzet će se u skladu s odredbama zakona kojim se uređuju prekršaji.

Članak 118.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja:

1. ukloni ili ošteti oznaku kojom je označeno kulturno dobro sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 54.),
2. u određenom roku ne izvijesti inspektora o ispunjenju obveza iz rješenja (članak 90. stavak 1.),
3. ne dostavi podatke o korisnoj površini poslovnog prostora u svrhu utvrđivanja spomeničke rente ili ih ne dostavi u propisanom roku (članak 114. stavak 6.),
4. ne dostavi podatke za utvrđivanje spomeničke rente na Obrascu SR (članak 114.a stavak 4.).

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba obrtnik kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 8.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kada ga počini fizička osoba kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 100,00 do 3.000,00 kuna.

Članak 119.

Novčane kazne za prekršaje izrečene po odredbama ovoga Zakona uplaćuju se u korist državnog proračuna, te se mogu namjenski trošiti isključivo za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 120.

Spomenici kulture stavljeni pod zaštitu po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju pod zaštitom, a njihovi vlasnici i imatelji imaju prema njima sva prava i obveze propisane ovim Zakonom.

Za rješenja o preventivnoj zaštiti koja su donesena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona rok iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona počinje teći danom stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministarstvo nadležno za kulturu će u roku od godine dana od dana donošenja provedbenog propisa iz članka 14. ovoga Zakona ispitati i uskladiti s odredbama ovoga Zakona sva rješenja o registraciji spomenika kulture donesena prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, te u istom roku objaviti podatke o zaštićenim kulturnim dobrima sukladno članku 16. ovoga Zakona.

Članak 121.

Provedbene propise za donošenje kojih je ministar kulture ovlašten ovim Zakonom donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Do donošenja provedbenih propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se provedbeni propisi koji su važili na dan stupanja na snagu ovoga Zakona ako nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona, i to:

1. Pravilnik o registraciji spomenika kulture (»Narodne novine«, br. 8/68.),
2. Uputstvo o izdavanju dozvole za izvoz spomenika kulture u inozemstvo (»Narodne novine«, br. 6/68.),
3. Pravilnik o uvjetima za obavljanje arheološkog istraživanja spomenika kulture na morskom dnu ili morskom podzemlju unutarnjih voda Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 94/98.).

Članak 122.

Pravne i fizičke osobe koje su poslove iz članka 100. i 101. ovoga Zakona obavljale do dana njegova stupanja na snagu nastavljaju radom pod uvjetima i na način utvrđen ovim Zakonom.

Pravne i fizičke osobe iz stavka 1. ovoga članka dužne su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz članka 100. ovoga Zakona pribaviti dopuštenje za obavljanje poslova u svezi s kulturnim dobrima.

Fizičke osobe iz članka 101. ovoga Zakona dužne su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa iz članka 101. stavka 2. ovoga Zakona steći odgovarajuće stručno zvanje.

Članak 123.

Na području zaštićene kulturnopovijesne cjeline do donošenja urbanističkog plana uređenja iz članka 57. ovoga Zakona primjenjuje se članak 60. ovoga Zakona.

Članak 124.

Javne ustanove koje obavljaju djelatnosti zaštite i očuvanja kulturnih dobara dužne su uskladiti svoj ustroj i način rada s odredbama ovoga Zakona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 125.

Hrvatsko vijeće za kulturna dobra osnovat će se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 126.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti spomenika kulture (»Narodne novine«, br. 32/65., 55/65., 50/66., 7/67. - pročišćeni tekst, 13/67., 31/86., 47/86., 47/89., 19/91., 26/93. i 52/94.). Osnovni zakon o zaštiti spomenika kulture (»Narodne novine«, br. 52/71), članci 31.

i 32. Zakona o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave («Narodne novine», br. 75/93.), i Naredba o jedinstvenom djelovanju Službe za zaštitu spomenika kulture («Narodne novine», br. 7/92.).

Članak 127.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 612-01/98-02/01

Zagreb, 18. lipnja 1999.

Članak 19. iz NN 151/03

Provedbene propise na temelju ovoga Zakona ministar kulture donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 20. iz NN 151/03

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 612-01/03-01/01

Zagreb, 10. rujna 2003.

Članak 24. iz NN 87/09

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 612-01/09-01/03

Zagreb, 10. srpnja 2009.

Članak 6. iz NN 88/10

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. listopada 2010. godine.

Klasa: 612-01/10-01/02

Zagreb, 2. srpnja 2010.

Članak 18. iz NN 66/11

Vlada Republike Hrvatske imenovat će Povjerenstvo za žalbe iz članka 8. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 19. iz NN 66/11

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastaviti će se i dovršiti prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara («Narodne novine», br. 69/99., 151/03., 157/03. – ispravak, 87/09. i 88/10.).

Članak 20. iz NN 66/11

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 612-01/11-01/01

Zagreb, 20. svibnja 2011.

Članak 4. iz NN 25/12

Odredbe članka 2. i 3. ovoga Zakona prestaju važiti 31. prosinca 2016.

Članak 5. iz NN 25/12

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. ožujka 2012.

Klasa: 612-01/12-01/02

Zagreb, 24. veljače 2012.

Članak 20. iz NN 136/12

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbi članka 8., 9., 10. i 13. koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Klasa: 612-01/12-01/03

Zagreb, 30. studenoga 2012.

Članak 3. iz NN 157/13

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/13-01/306

Zagreb, 13. prosinca 2013.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 152/14

Članak 30.

Provedbene propise iz članka 8., 15. i 25. ovoga Zakona ministar kulture donijet će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 31.

Postupci započeti, a koji nisu dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (»Narodne novine«, br. 69/99., 151/03., 157/03., 87/09., 88/10., 61/11., 25/12., 136/12. i 157/13.).

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, postupci koji su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona pokrenuti po člancima 60., 61. i 62. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (»Narodne novine«,

br. 69/99., 151/03., 157/03., 87/09., 88/10., 61/11., 25/12., 136/12. i 157/13.), a nakon stupanja na snagu Zakona o gradnji (»Narodne novine«, br. 153/13.) i Zakona o prostornom uređenju (»Narodne novine«, br. 153/13.), dovršit će se prema odredbama članka 12. do 15. ovoga Zakona.

Članak 33.

Pravilnik o određivanju kulturnih predmeta koji se smatraju nacionalnim blagom država članica Europske unije (»Narodne novine«, br. 38/04.) prestaje važiti stupanjem na snagu članka 1. ovoga Zakona, članka 2. ovoga Zakona u dijelu kojim se dopunjuje članak 6. točkama 12. do 19. te članka 16. do 21. ovoga Zakona.

Članak 34.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredaba članka 1. ovoga Zakona, članka 2. ovoga Zakona u dijelu kojim se dopunjuje članak 6. točkama 12. do 19. te članka 16. do 21. ovoga Zakona koje stupaju na snagu 19. prosinca 2015.

Klasa: 022-03/14-01/82

Zagreb, 12. prosinca 2014.

Članak 3. iz NN 98/15

Ova Uredba stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/15-44/12

Urbroj: 50301-04/12-15-1

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 44/17

Članak 12.

Ministar kulture donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 101. stavka 3. koji je izmijenjen člankom 7. ovoga Zakona.

Do stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se Pravilnik o stručnim zvanjima u konzervator-sko-restauratorskoj djelatnosti te uvjetima i načinu njihova stjecanja (»Narodne novine«, br. 59/09., 117/12. i 57/13.).

Članak 13.

Pogrešno ili više uplaćeni prihodi od spomeničke rente koja se plaća po stopi na ukupan prihod do stupanja na snagu ovoga Zakona vratit će se uplatiteljima na teret prihoda državnog proračuna Republike Hrvatske od spomeničke rente odnosno općih prihoda državnog proračuna Republike Hrvatske.

Članak 14.

Iznimno u 2017. godini, predujmovi spomeničke rente obračunavaju se i plaćaju tromjesečno.

Iznos tromjesečnog predujma iz stavka 1. ovoga članka obračunavat će se tako da se iznos mjesečnog predujma iskazanog u Obrascu SR za 2016. godinu (red. br. 7.) pomnoži brojem mjeseci poslovanja u tromjesečju.

Predujmovi za razdoblje od stupanja na snagu ovoga Zakona do 30. lipnja 2017. zadužuju se s datumom 30. lipnja 2017., za razdoblje od 1. srpnja do 30. rujna 2017. s datumom 2. listopada 2017., a predujmovi za razdoblje od 1. listopada do 31. prosinca 2017. s datumom 31. prosinca 2017.

Članak 15.

Obrazac SR objavljen u Ispravku Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (»Narodne novine«, br. 157/03.) koji se primjenjuje uz članak 9. ovoga Zakona ostaje na snazi.

Članak 16.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/17-01/48

Zagreb, 21. travnja 2017

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 90/18

Članak 14.

Ministar kulture donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članka 3., 7. i 12. ovoga Zakona.

Do stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se:

- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 89/11. i 130/13.)
- Pravilnik o uvjetima za fizičke i pravne osobe radi dobivanja dopuštenja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (»Narodne novine«, br. 74/03. i 44/10.).

Članak 15.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/18-01/127

Zagreb, 28. rujna 2018.

Članak 2. iz NN 32/20

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/20-01/34

Zagreb, 19. ožujka 2020.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE iz NN 62/20

Članak 24.

Postupci započeti do stupanja na snagu ovoga Zakona nastavit će se i dovršiti prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (»Narodne novine«, br. 69/99., 151/03., 157/03. – ispravak, 100/04., 87/09., 88/10., 61/11., 25/12., 136/12., 157/13., 152/14., 98/15., 44/17., 90/18. i 32/20.).

Članak 25.

Planove upravljanja za kulturna dobra koja su upisana na Listu svjetske baštine, a za koja nije usvojen plan upravljanja, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijim se područjima nalaze navedena kulturna dobra dužne su izraditi u skladu s ovim Zakonom i početi provoditi u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 26.

Ministar kulture donijet će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnik iz članka 9. ovoga Zakona.

Članak 27.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/20-01/70

Zagreb, 18. svibnja 2020.

Članak 9. iz NN 117/21

Hrvatski restauratorski zavod dužan je uskladiti svoj Statut i druge opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 10. iz NN 117/21

Postupci uklanjanja nepokretnih kulturnih dobara zaštićenih posebnim rješenjima, građevina unutar zaštićene kulturno-povijesne cjeline ili njihova dijela, koji su započeti prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (»Narodne novine«, br. 69/99., 151/03., 157/03. – ispravak, 100/04., 87/09., 88/10., 61/11., 25/12., 136/12., 157/13., 152/14., 98/15., 44/17., 90/18., 32/20. i 62/20.), a nisu dovršeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema odredbama članka 2. ovoga Zakona.

Članak 11. iz NN 117/21

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/21-01/106

Zagreb, 29. listopada 2021.

NN 157/03. - ISPRAVAK

Obrazac SR

MINISTARSTVO FINANCIJA

POREZNA UPRAVA

PODRUČNI URED -----

ISPOSTAVA -----

nadležna prema sjedištu pravne/prebivalištu fizičke osobe

-----
naziv obzvenika/ime i prezime

MB

-----
adresa sjedišta/prebivališta obveznika

šifra općine

-----
naziv djelatnosti

šifra djelatnosti

OBRAČUN SPOMENIČKE RENTE

Od ----- do ----- 20 ----- godine

Red br.	OPIS	AOP	SVOTA
1	2	3	4
1.	OSNOVICA – UKUPNI PRIHOD	01	
2.	STOPA %	02	0,05
3.	OBRAČUNATA SVOTA	03	
4.	PLAĆENI PREDUJAM	04	
5.	RAZLIKA ZA UPLATU (Red. br. 3-4)	05	
6.	RAZLIKA ZA POVRAT (Red. br. 4-3)	06	
7.	MJESEČNI PREDUJAM ZA NAREDNO RAZDOBLJE (Red. br. 3/br. mjeseci)	07	

U ----- 20 -----

-----
osoba odgovorna za sastavljanje obrasca

(M.P.)

DATUM PEČAT NADLEŽNE ISPOSTAVE

ThoriumSoftware d.o.o.

Mobile: +385 (0) 95 8 70 50 70

Kontakt: Dario Ilija Rendulić

Email:

info@thoriumsoftware.eu;

direndulic@gmail.com

Klasa: 612-01/03-01/01

Zagreb, 2. listopada 2003.